

V MINORUM + X

GLASILO ODGOJNIH USTANOVA
PROVINCije SV. JERONIMA
FRANJEVACA KONVENTUALACA;
SJEMENISTA, POSTULATURE,
NOVICIJATA I KLERIKATA.

BROJ 2 • GODINA II
PROSINAC 2008.

IMPRESSUM

VOX MINORUM

Glasilo odgojnih ustanova provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca; sjemeništa, postulature, novicijata i klerikata

Glavni urednik: fra Ivan Bradarić

Zamjenik: fra Josip Blažević

UREDNIČKO VIJEĆE:

fra Josip Blažević, fra Ivan Bradarić,
fra Željko Klarić, fra Josip Petonjić,
fra Mario Šagolj, fra Vladimir Vidović,
Josip Ivanović, Daniel Njokoš

SURADNICI U OVOM BROJU:

fra Josip Blažević, fra Ivan Bradarić,
fra Zlatko Vlahek, fra Josip Petonjić,
fra Željko Klarić, fra Mario Šagolj,
fra Nikola Degač, fra Simon Petar Dešpalj,
fra Stjepan Brčina, fra Vladimir Vidović,
fra Matko Antolčić, fra Marko Jurić,
Filip Pušić, Josip Ivanović, Daniel Njokoš,
Juraj Bogat, Stjepan Jurić

NAKLADNIK: Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca

GRAFIČKA PRIPREMA I DIZAJN:
Veritas - Glasnik sv. Antuna Padovanskoga

GRAFIČKO OBLIKOVANJE: Ivica Beljan

NASLOVNICA: fra Josip Blažević

TISAK: "Denona d.o.o.", Zagreb,
Getaldićeva 1

LIST IZLAZI POVREMENO I NIJE NA PRODAJU.

SADRŽAJ

fra Ivan Bradarić: <i>Početak je najteži</i> 3
fra J. Petonjić, fra M. Jurić i J. Ivanović: <i>Kronika</i> 4
fra Vladimir Vidović: <i>Tajna Božjeg izabranja</i> 7
fra Nikola Degač: <i>Oblačenje novaka i prvi zavjeti</i> 10
Ivan Franjić: <i>Duhovna obnova u Šibeniku</i> 11
Daniel Njokoš: <i>Šuti i moli</i> 12
fra Mario Šagolj: <i>Pedeset godina u vinogradu Gospodnjem</i> 15
fra Marko Jurić: <i>Velika obitelj</i> 18
fra Zlatko Vlahek: <i>Londonsko oko</i> 20
Juraj Bogat: <i>Naš mali samostan</i> 22
fra Ivan Penava: <i>Najsavršenija pobožnost</i> 26
fra Matko Antolčić: <i>Creski sveti Frane</i> 28
fra Marko Jurić: <i>Smrtnost i besmrtnost</i> 30
fra Filip Pušić: <i>Hinduizam</i> 32
fra Željko Klarić: <i>O Padovi drukčije</i> 34
Josip Ivanović: <i>France - My journeys - Italia</i> 36
fra Josip Petonjić: <i>Samostanski kuhar</i> 39
fra Simon Peter Dešpalj: <i>Hodočasnici</i> 42
fra Stjepan Brčina: <i>Viška rapsodija</i> 44
Daniel Njokoš: <i>Vicevi</i> 46

PIŠE: FRA IVAN BRADARIĆ

POČETAK JE NAJTEŽI

UVODNA RIJEČ

Često se, u trenucima neodlučnosti, prije početka neke radnje, čuje glas podrške kako je najteže započeti. Dobro, pomislili smo, kada smo prošle godine priređivali prvi broj glasila odgojnih ustanova Provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca i započeli ovaj složeni i zanimljivi posao. *Vox minorum* je prihvaćen jako dobro. Godina je brzo proletjela, a pred nama je novi izazov, broj dva. Susreli smo se iznova sa sličnim mukama i dvojbama: što pisati, koje teme obraditi, koliko napisati, koji su rokovi? Zapravo, sada se pojavilo novo geslo, a to je da je najteže nastaviti započeto.

Radosno smo i s puno oduševljenja pripremali i ovaj broj. Teme su vezane uz život naših odgajanika: događaji koji su obilježili proteklo razdoblje, kronike i putopisi, razgovori, iskustva i stručni prilozi, pa sve do šala i zabave. Suradnici su neki novi, neki stari. Neki su prešli iz jedne u drugu odgojnu ustanovu. Marko Jurčić i Filip Pušić su završili svoje četiri godine sjemeništa. Uz svoja imena su dobili dodatak "fra" i sada su u samostanu sv. Frane u Cresu u godini novicijata. Tamo su u veselom društvu četvorice bivših postulanata: Simona Petera Dešpalja, Vladimira Vidovića, Stjepana Brčine i Matka Antolčića, koji se svi sada zovu fra – što je skraćenica latinske riječi *frater* (brat). Želimo im da uistinu i budu braća. Prije njih svoju novicijatsku godinu privremenim zavjetima su

zaključili fra Mario Šagolj i fra Nikola Degač. Oni su sada na prvoj godini teologije u Zagrebu. Fra Željko Klarić je iz Zagreba otisao na dodiplomski studij u Rim, gdje je u društvu sa fra Zlatkom Vlahekom u međunarodnoj zajednici klerika našega Reda. Poneki su svoje životno zvanje nastavili nakon svećeničkog ređenja na novim službama. Fra Ivan Penava je u Njemačkoj, gdje nastavlja studij iz pastoralne teologije, a za ovaj prilog, kao gost-suradnik, šalje nam jedan prilog. Fra Matija Antun Mandić je u samostanu sv. Frane u Splitu i na službi je župnoga vikara u župi sv. Stjepana. Fra Michael Pavić se u samostanu Svetoga Duha u Zagrebu preselio na treći kat i postao je župni vikar u župi sv. Antuna Padovanskoga.

Odgojitelji su i dalje na svojim službama. Fra Josip Blažević, magister klerika je u međuvremenu doktorirao iz fundamentalne teologije te je izdao još jednu knjigu. Fra Ferdinand Čavar je u cresskom samostanu i razvio je novi sustav za zalijevanje rajčica i nije izdavao ništa u zadnje vrijeme. Fra Ivan Bradarić, autor ovega teksta, uz svesrdnu pomoć i podršku braće ustrajno nastavlja sve započeto.

Put se nastavlja. Ima tko je na početku, a ima i tko nastavlja započeto. Svi smo povezani jednim: zajedničkim putom. Jedna od poveznica je i naš *Vox minorum* putem kojega sve pozdravljamo i svima zahvaljujemo na podršci. Nakon početka najteži je nastavak, a kasnije je sve lako. ■

KRONIKA

SVIBANJ

U klerikatu je od 9. do 11. svibnja održan susret, tzv. Drugi dani otvorenih vrata klerikata. Sudjelovalo je 6 mlađica. U isto vrijeme je na Cresu održan godišnji susret redovničkih sjemeništaraca i odgojitelja na kojem je sudjelovalo 70-ak sjemeništaraca. Tema susreta je bila "Moli i šuti", a predavanje o sluzi Božjem fra Placidu Cortese imao je fra Ljudevit Maračić.

Klerici prve godine 17. svibnja putovali su u Cernik na "Studijsko putovanje" u organizaciji KBF-a. Navečer je u Madžarevu bila zajednička večera klerika i sjemeništaraca u predivnom ambijentu uz crkvu.

Duhovnik fra Pero Džida poveo je klerike od 21. do 23. svibnja na izlet u Hercegovinu.

Sjemeništarci i klerici 25. svibnja zajedno su sudjelovali na Mladoj misi fra Michaela Pavića.

LIPANJ

Dana 13. lipnja smo proslavili blagdan sv. Antuna Padovanskoga, koji je obilježen i svečanom trodnevnicom. Svečanu večernju svetu misu predslavio je msgr. Ratko Perić. Bio je to vruć i kišan "antunovski dan".

Fra Ivan Penava i fra Matija Antun Mandić 21. lipnja su primili sveti red prezbiterata u zagrebačkoj prvostolnici po rukama zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića.

Vojska Bezgrešne povodom 150. obljetnice ukazanja Blažene Djevice Marije hodočastila je od 21. do 27. lipnja u Lurd. Sudjelovali su magistri fra Ivan Bradarić i fra Josip Blažević te sjemeništarci Josip Ivanović i Daniel Njokoš.

SRPANJ

Vrijeme godišnjih odmora.

Sjemeništarac Josip Ivanović sudjelovao na World Youth Dayu od 5. do 28. u Sydneyu.

Klerici i postulanti boravili su na Visu od 21. do 28. srpnja.

Postulant Matko Antolčić održao je 19. srpnja prvu samostalnu izložbu u Čazmi.

KOLOVOZ

Klerici provode vrijeme na različitim odredištima, učeći talijanski ili pomažući braći u zajednici. Fra Željko Klarić – Padova, fra Josip Petonjić – Asiz, postulanti Vladimir Vidović, Simon Peter Dešpalj, Matko Antolčić i Stjepan Brčina – Lurd. Fra Zlatko Vlahek kolovoz provodi u zagrebačkom samostanu.

Sjemeništari Josip Ivanović, Daniel Njokoš i Juraj Bogat od 23. do 30. kolovoza bili su na svom maturalnom putovanju u Italiji. Posjetili su Rim, Asiz, Napulj, Padovu i dr.

RUJAN

Nova školsko-odgojna godina započela je 1. rujna zazivom Duha Svetoga u sjemenišnoj crkvi na Šalati. U sjemeništu se nalazi pet sjemeništara, od kojih je jedan novi – Ivan Franjić iz Vetova kod Požege. Ivan se nakon drugoga razreda u Međubiskupijskom sjemeništu, prebacio u naše sjemenište.

Od 1. do 7. rujna neki od klerika, novaci te kandidati za novicijat sudjelovali su na duhovnim vježbama u cresskom samostanu. Duhovne vježbe vodio je fra Stanko Mijić.

Sjemeništari su sa svojim magistrom 6. rujna hodočastili u Mariju Bistrigu za dobar i uspješan početak i nastavak školske godine. Hodočašće su započeli u Čučerju, odakle su se pješice uputili prema Mariji Bistrici.

Četvorica postulanata i dvojica sjemeništara ušla su u godinu kušnje (novicijat) obuvši svoje redovničko odijelo.

Uz radove u samostanu i samostanskom vrtu, bili su i na dva izleta s barkom, a također su pohađali lučku kapetaniju radi polaganja i dobivanja dozvole za brodicu do 12 metara.

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna u Cresu dvojica novaka, fra Mario Šagolj i fra Nikola DeGač, položili su svoje prve privremene zavjete u ruke o. provincijala Đure Hontića.

Fra Zlatko Vlahek je od 1. do 26. rujna boravio u Londonu na učenju engleskog jezika.

Novaci fra Nikola i fra Mario dali prve zavjete

Sjemeništari su sa svojim magistrom 13. rujna sudjelovali na duhovnoj obnovi Vojske Bezgrešne u Madžarevu. Program je animirao fra Ivan Bradarić uz pomoć svojih sjemeništara.

Svi sjemeništari, osim Josipa Ivanovića koji je bio u Sarajevu, išli su na školski izlet u Varaždin. Ondje su posjetili gradske znamenitosti i uživali u pravim jesenskim danima.

Dana 27. rujna fra Alojzije Litrić i fra Vladimir Vidović odlaze u Split na sprovod fra Rajmunda Dugančića. Iz Zagreba su također došli klerici s duhovnikom i provincijalom.

Znanstveni simpozij "Posljednih 100 godina" povijesti Hrvatske provincije svetoga Jeronima franjevaca konventualaca započeo je 29. rujna. Na simpoziju su aktivno (pomažući) sudjelovali klerici, novaci i sjemeništari te svojim predavanjima i njihovi magistri. Povodom simpozija i proslave obljetnice, objavljen je prvi svezak istoimene knjige koju je za tisak priredio fra Ljudevit Maračić.

Na blagdan sv. Jeronima 30. rujna, zaštitnika naše provincije, ministar general fra Marco Tasca predslavio je misu u 12 sati, a večernju svetu misu msgr. Vlado Košić, pomoćni biskup zagrebački. Poslije večernje mise blagoslovljen je novoizgrađeni toranj u svetištu sv. Antuna na Svetom Duhu. U asistenciji su sudjelovali sjemeništari, novaci i klerici.

Magister i bogoslovi s generalom

LISTOPAD

Klerici fra Zlatko Vlahek, fra Željko Klarić i fra Josip Petonjić produžili su 1. listopada svoje privremene zavjete do blagdana sv. Franje 2009. godine. Započela su predavanja na KBF-u.

Novaci su 3. listopada obilježili blagdan sv. Franje, gdje su uz pomoć orguljašice gospode Gianine pjevali na obredu preminuća serafskog oca sv. Franje.

Pod jutarnjom misom, 4. listopada – blagdan sv. Franje - u kleritalskoj kapelici fra Miljenko Hontić, generalni asistent, podijelio je službu lektorata fra Mariju Šagolju i fra Nikoli Degaču. Ovoj svečanosti nazočili su magistri, sjemeništarci te ostali klerici.

Od 7. do 10. listopada sjemeništarci su sudjelovali na duhovnim vježbama u Šibeniku; duhovnici su bili fra Stanko Mijić i fra Nikola Rošić. Tih dana posjetili su samostan u Splitu te nacionalni park "Krka".

Dana 12. listopada održan je međureligijski susret "Duh Asiza" između katolika i muslimana u samostanu Svetog Duha u Zagrebu. Susret je protekao u duhu razumijevanja i prijateljstva, osobito uz dobru i obilatu okrepnu, što nije ništa neobično ako se zna da je organizator bio magister klerika. Svojim angažmanom klerici i sjemeništarci bili su važan dio susreta.

Fra Alojzije Litrić i fra Simon Dešpalj bili su u Zagrebu 23. listopada, gdje su ugostili predstavnike njemačkog karitasa, koji već 15 godina pomaže naš karitas pri samostanu Svetoga

Duha. Za vrijeme odsutnosti magistra fra Ferdinand Čavara, novaci su oplijevili cijeli vrt i posjetili Valun, Lubenice i Loznate pod vodstvom fra Stanka Mijića, koji ga je mijenjao tih tjedan dana.

Magistri fra Ivan Bradarić, fra Ferdinand Čavar i fra Josip Blažević zajedno s provincijalom fra Đurom Hontićem i slovenskim provincijalom te odgojiteljima Slovenske provincije sv. Josipa, sudjelovali su od 19. do 26. listopada na prvom međunarodnom susretu odgojitelja i provincijala našega Reda u Santiago de Compostela u Španjolskoj.

Sjemeništarci i klerici bili su 25. listopada u Ludbregu na zajedničkoj duhovnoj obnovi s duhovnikom fra Perom Džidom. Posjetili su svetište Kristove Krvi, gdje ih je ugostio domaći župnik. Po povratku su navratili u Molve, gdje su posjetili crkvu i župni dvor.

STUDENI

U povodu svetkovine Svih svetih i Dušnog dana, sjemeništarci su boravili kod svojih kuća. Sjemeništara Michael Ivančan napustio je sjemenište.

U klerikatskoj kapelici 4. studenog, za vrijeme večernje mise, provincijal fra Đuro Hontić podijelio je fra Mariju Šagolju i fra Nikoli Degaču službu akolita.

Dana 8. studenog klerici su s magistrom i provincijalom sudjelovali na godišnjem susretu sa slovenskim klericima, magistrom i provincijalom. Susret je bio u samostanu u Olimju. Sjemeništarci su imali susret s VB-om, a poslije su se uputili na "odmor" u Tuheljske toplice. ■

Magister, fra Alojzije i novaci s generalom

Fra Michael, fra Matija Antun i fra Ivan - mladomisnici 2008.

PIŠE: FRA VLADIMIR VIDOVIĆ

TAJNA BOŽJEG IZABRANJA

MLADOMISNICI

Povijest moga svećeničkog poziva? Poznata je prije svega Bogu samome. Svako svećeničko zvanje u svom najdubljem sloju jest velika tajna, to je dar koji stalno nadilazi čovjeka. Papa Ivan Pavao II.

Ove godine u našoj Provinciji sv. Jeronima imali smo zaista velikih razloga za slavlje, naime imali smo trojicu mladomisnika: fra Michaela Pavića, fra Matiju Antuna Mandića i fra Ivana Penavu.

Trojica mladomisnika zajedno su došli u sjemenište franjevaca konventualaca na Svetom Duhu prije desetak godina i tada su započeli svoj put prema svećeništvu i redovništvu. Na-

kon završene Nadbiskupske klasične gimnazije odlaze u novicijat u Cres, gdje polažu prve redovničke zavjete, 2002. godine na blagdan Male Gospe. Teološku naobrazbu stječu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu gdje su i diplomiрали 2007. godine. Na blagdan svetoga Franje, 4. listopada 2007. godine, polažu svećane zavjete u Redu franjevaca konventualaca i tim činom postaju punopravnim članovima Reda i Provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca. Fra Michael i fra Matija Antun u zagrebačkoj prvo-stolnici bivaju zaređeni za đakone po rukama kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog, a fra Ivan u franjevačkoj crkvi Uzvišenja sv. Križa u Würzburgu po rukama umirovljenog biskupa Paul-Werner Scheelea.

Fra Michael đakonski praktikum obavljao je u zagrebačkoj župi sv. Antuna Padovanskog, fra Matija Antun u župi sv. Stjepana u Splitu, a fra Ivan u Würzburgu, gdje je na postdiplomskom studiju iz pastoralne teologije.

Prvo slavlje bilo je u Slakovcima gdje je u prepunoj župnoj crkvi sv. Ane, na radost svojih roditelja, brata i ostale rodbine kao i cijelog naroda Božjega, u nedjelju, 18. svibnja, na svetkovinu Presvetog Trojstva za svećenika svete Majke Crkve zaređen naš subrat fra Michael Pavić. Sveti red prezbiterata podijelio mu je nadbiskup đakovačko-osječki msgr. dr. Marin Srakić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije. U svečanom misnom slavlju sudjelovala su i braća iz Provincije na čelu s mnogopoštovanim provincijalom o. Đurom Hontićem.

Nadbiskup Srakić u svojoj propovijedi posebno je istaknuo važnost svjedočenja Kristove riječi u današnjem svijetu, pogotovo po mladim ljudima. Zato je, obraćajući se ređeniku, rekao da svojim primjerom i svojim nasljedovanjem Isusa Krista bude istinski Kristov svjedok. Pozvao se i na riječi Svetoga Oca Benedikta XVI., da je Kristova Crkva vrlo mlada, unatoč povijesti od 2000 godina jer u njoj djeluju mlađi ljudi, poput fra Michaela, koji se i danas oduševljavaju za Isusa Krista. Završavajući svoju homiliju, nadbiskup je novom prezbiteru također zaželio da ono oduševljenje, koje je osjetio dok je još kao dječak pristupao u sjemenište, i dalje nosi u svome svećeničkom i redovničkom životu.

Svoju mladu misu slavio je sljedeće nedjelje, 25. svibnja na kojoj se okupio veliki broj vjernika, koji su zajedno s fra Michaelom i njegovom obitelji, htjeli podijeliti radost njegova svećeništva. Svečano euharistijsko slavlje započelo je procesijom iz fra Michaelove rodne kuće, gdje je dobio roditeljski blagoslov. Slavlje su uveličala i brojna braća iz cijele Provincije. Propovjednik na svetoj misi bio je fra Ilijan Miškić, koji je također na istom mjestu slavio svoju prvu svetu misu prije 28 godina. U nadahnutoj propovijedi fra Ilijan je čestitao prije svega fra Michaelu, a zatim i njegovim roditeljima, kojima je poručio da mogu biti ponosni na svoga sina svećenika. Nadalje, fra Ilijan je posebno istaknuo: "Danas neću govoriti o eventualnim poteškoćama na koje ćeš naići tijekom svoga života, danas ću govoriti o ljepoti i uzvišenosti svećeničkog poziva u služenju Kristu i braći ljudima..."

Mladomisničko slavlje glazbeno je animirala grupa "Novo svitanje" iz Zagreba, čiji je član fra Michael. Da euharistijsko slavlje bude na najvišoj liturgijskoj razini, pobrinuli su se sjemeništari, postulantи i bogoslovi asistirajući u svetoj misi.

Nakon što je udijelio svečani mlatomisnički blagoslov, svi sudionici euharistijskog slavlja bili su pozvani radost fra Michaelove mlađe mise nastaviti slaviti uz obilan slavonski stol. Slakovčani su se tradicionalno pokazali izvanrednim domaćinima tako da je slavlje potrajalo

Mlatomisnik fra Ivan prima roditeljski blagoslov

dugo u noć. Župa sv. Ane u Slakovcima, kako je rekao župnik msgr. Petar Petrović, bogata je duhovnim zvanjima, tako da uz fra Michaela ima još tri svećenika i četiri časne sestre.

Fra Ivan i fra Matija Antun zaređeni su za svećenike u prepunoj zagrebačkoj prvostolnici, 21. lipnja po rukama kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog.

Fra Ivan Penava slavio je svoju mladu misu 6. srpnja u svojoj župi sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu. Svečano mladomisničko slavlje započelo je roditeljskim blagoslovom ispred obiteljske kuće, potom su gosti formirali procesiju koja je išla u župnu crkvu. Na početku procesije bili su barjaktari s hrvatskim barjacima i zastavama hrvatskih svetaca, nakon njih išli su ljudi u narodnim nošnjama iz ramskog kraja, odakle je mladomisnik podrijetlom.

U vrlo nadahnutoj propovjedi, fra Josip Blažević je posebno naglasio da svećenički poziv znači raditi u Isusovoj školi ljubavi, svećenički poziv je ljubiti do kraja, kako to ističe Isus: "Učite se od mene jer sam krotka i ponižna srca". Mladomisniku je fra Josip poželio da iz dana u dan, sve dublje proniče u smisao značenja one čarobne riječi "Oče" i da je svima naviješta. "Tebi će se obraćati mnogi umorni i opterećeni, jer je život mnoge obeshrabrio i marginalizirao. U ovom često besperspektivnom svijetu koji stoji pred ponorom očaja naviještaj Oca koji ih ljubi, Svemogućeg Boga koji se objavio kao ljubav. Privodi ih Isusovom srcu. Nikada nemoj zaboraviti da je ono zbog čega će ti se ljudi obraćati kao svećeniku je isključivo glad za Božjom ljubavlju. Život će pred tebe stavljati mnoge izazove, nikada ne zaboravi da si svećenik živoga Boga i pastir naroda Božjega, rekao je propovjednik, te mladomisniku poklonio pastirski štap iz lurdskega svetišta na kojem je ugrađen kompas. Štap neka te podsjeća da si pastir naroda, a kompas neka ti uvijek bude Krist, da se ne izgubiš i stranputicom povedeš povjerene ti duše." Mladomisničko misno slavlje uzveličao je župski zbor "Tomislav Talan", župni zbor mladih, te glazbena skupina "Fides".

Fra Matija Antun Mandić slavio je svoju

mladu misu 13. srpnja u Osijeku u župi svetoga Mihaela Arkandela. Euharistijsko slavlje započelo je u 10.30 sati svečanom procesijom u kojoj su sudjelovali sjemeništarci, postulanti i bogoslovi. Svetu misu glazbeno je animirao župni zbor župe sv. Mihaela.

Propovjednik na mlađoj misi bio je fra Michael Pavić, ovogodišnji mladomisnik. U svojoj vrlo nadahnutoj propovijedi uputio je mladomisniku zaista poticajne riječi za njegov budući svećenički život.

Na kraju svete mise mladomisnik se zahvalio svima koji su na bilo koji način doprinijeli da je postao svećenik, prije svega svemogućem Bogu, svojoj obitelji, Provinciji i prijateljima. Posebno ipak istaknuvši veliku zahvalu fra Iliju Miškiću, fra Peri Kelavi i pokojnom fra Vinku Vinceku, koji su svojim životom i svjedočenjem redovničkih idea utjecali na njegovu odluku o redovničkom i svećeničkom pozivu.

Ove godine žetva u našoj Provinciji bila je dobra i bogata, imali smo trojicu mladomisnika. Zahvaljujemo dragom Bogu na daru svećeništva i daru naše subraće te mu se i dalje utječemo za nova duhovna zvanja. Možda i ovaj tekst nekome bude poticaj da odgovori Božjem pozivu. Ova trojica mladića imala su hrabrosti odgovoriti Božjem pozivu, imaj i ti, dragi čitatelju!

Mladomisničko slavlje predstavlja vrhunac životnog puta jednog mladića koji se odluči za duhovni poziv. Iza njega su godine i godine napornog studija, duhovne izgradnje i samoizgradnje, u kojem se formira pravi Kristov svjedok. Svaki trud, svaki napor, svaka žrtva dobiva svoj smisao kada mladi svećenik započinje slaviti svoju prvu mladu misu. Tada se cijela Crkva raduje s njim, sudjeluje u njegovim molitvama, slavlju i veselju. Svećenici su blagoslov svakog naroda, a njihov nedostatak odmah se osjeti u svakom društvu, stoga je potreba za svećenicima velika, pogotovo danas.

Možda upravo primjeri ove trojice mladomisnika potaknu i tebe, dragi čitatelju, te i ti odlučiš krenuti Kristovim stopama. Imaj hrabrosti i nemoj se bojati!

PIŠE: FRA NIKOLA DEGAČ

OBLAČENJE NOVAKA I PRVI ZAVJETI

Polaganje prvih redovničkih zavjeta za novake na Cresu bilo je u nedjelju 7. rujna 2008. g. U skladu s time, oblačenje novih novaka održano je u subotu. Tome su prethodile jednotjedne duhovne vježbe koje nam je održao fra Stanko Mijić i pripremio nas za nadolazeće događaje. Svečanost oblačenja šestorice novih novaka održana je pod večernjom molitvom u crkvi sv. Frane uz prisutstvo vjernika. Nakon što su fra Simon Peter Dešpalj, fra Stjepan Brčina, fra Vladimir Vidović, fra Matko Antolčić, fra Marko Jurić i fra Filip Pušić javno pred o. provincijalom o. Đurom Hontićem izrekli želju da započnu godinu kušnje, primili su blagoslovljene habite te ih, uz pomoć prisutne braće, obukli i tako službeno započeli svoj novicijat. Na njihovim je licima bilo jasno vidljivo veselje i ponos što su odjenuli svoje redovničko odijelo. Bijaše to velika radost za cijelu našu zajednicu, a jedan razlog više jest i činjenica da, kako doznamo, novicijatska zajednica nije brojila toliko članova već petnaestak godina. Sljedeći dan očekivalo nas je još jedno slavlje - polaganje prvih jednostavnih zavjeta dvojice dotadašnjih novaka: fra Marija Šagolja i moje malenkosti, fra Nikole Degača. Taj se obred održao za vrijeme nedjeljne svete mise u 9 h, koju je predvodio o. provincijal uz koncelebra-

ciju šestorice braće svećenika. Uz naše roditelje i krsne kumove, prisutno je bilo i dvadesetak župljana iz Galdova predvođeni župnikom fra Nikolom Juretom te se tako ispunila crkva Božjeg naroda. Tijekom svečanog misnog slavlja, kleknuvši i položivši svoje ruke u provincijalove, zavjetovali smo se na godinu dana da ćemo služiti Bogu u bratstvu Reda franjevaca konventualaca obdržavajući siromaštvo, čistoću i poslušnost. Kao simbol ovog čina primili smo knjigu Pravila Reda te ga svojim potpisom na službeni dokument zapečatili. Tako smo, sretni i ponosni, na sebe stavili vanjski znak onoga što smo zavjetovali - pasac s tri čvora. Time je naša godina novicijata uspješno okončana te je došao čas da se rastanemo od Cresa. Sa sobom smo u nove životne izazove ponijeli mnogo lijepih uspomena na otok, grad, njegove stanovnike i samostan u kojem smo živjeli.

Još jednom velika hvala magistru fra Ferdinandu, gvardijanu fra Alojziju i časnim sestrma na svoj pruženoj brizi i strpljivosti prema nama i što smo, gledajući njihov primjer, naučili što je to pravi redovnički život i zajedno ga s njima živjeli. Svima im želim puno lijepih trenutaka s novom generacijom novaka, a njima pak poručujem neka hrabro nastave započetim putem. A što ih to sve čeka u toj godini kušnje? E, to ostaje na njima samima da tek otkriju... ■

Sjemeništarci u NP "Krka"

PIŠE: IVAN FRANJIĆ

DUHOVNA OBNOVA U ŠIBENIKU

Svake godine u listopadu održavaju se duhovne vježbe pa smo se tako ove godine i mi zaputili u Šibenik, Krešimirov grad. Tamo smo stigli u utorak navečer i toplo su nas dočekali šibenski gvardijan fra Vitomir Glavaš i fra Nikola Roščić. Po dolasku u Šibenik bili smo jako umorni pa nas magister nije želio previše zamarati programom. Nakon večere bilo je slobodno vrijeme i poslije toga spavanje.

U srijedu ujutro smo poslije svete mise razgledavali samostan i crkvu s gvardijanom. Dok smo slušali o povijesti, ujedno smo vidjeli i brojne relikvije koje se ondje nalaze. Jedna od upečatljivih, koja se meni svidjela, su sandale svetog Nikole Tavilića, čije se nacionalno svetište nalazi u crkvi svetog Frane u Šibeniku.

Razgledavajući samostan, bili smo i u samostanskoj knjižnici, koja je jako vrijedna za hrvatsku književnu i kulturnu baštinu. Naime, u knjižnici je pronađena Šibenska molitva iz 14. stoljeća; prepisivač je bio Pavao Šibenčan, a pronašao ju je 1911. godine tadašnji gvardijan fra Jozo Milošević. Vidjeli smo još mnoštvo raznih inkunabula te uz sve to i prvo izdanje Enciklopedije iz 1751. godine nastale u Franckuskoj.

Prolazeći kroz crkvu vidjeli smo orgulje graditelja Petra Nakića, a svi manje-više dobro

znamo da je Petar Nakić bio vrsni graditelj orgulja.

Naš prvi nagovor bio je s fra Stankom Mijićem, koji nas je kasnije odveo na tvrđavu svetog Mihovila. Iza večere smo s magistrom išli u kratku šetnju.

Drugi dan našeg boravka u Šibeniku je prošao jako uzbudljivo. Naime, imali smo nagovor s fra Nikolom te smo išli u razgledavanje katedrale svetog Jakova i krstionice. Poslije ručka pošli smo u razgledavanje samostana i crkve u Splitu. Kroz splitski samostan i knjižnicu proveo nas je tamošnji gvardijan fra Ambroz Knežić. Na povratku u Šibenik otišli smo i u šibenski kvart Vidike i tamo vidjeli našu novu crkvu sv. Petra, gdje je župnik fra Vitomir. U petak, poslije nagovora s fra Nikolom te kratke šetnje po gradu, uputili smo se u NP "Krka". U nacionalnom parku smo se odmarali uz lagani šetnju i šum slapova.

Ove duhovne vježbe će svima ostati u dobroj pamćenju zbog programa koji nije bio previše zahtjevan, jer je bio više otvorenog tipa i bilo je više vremena za posvetiti se samom sebi i molitvi za koju se iskreno nadam da će urodit plodom.

Posebnu zahvalu upućujemo ljubaznim domaćinima šibenskoga samostana: fra Vitomiru, fra Nikoli i fra Gracijanu.

Sjemeništari redovničkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine
u velikom klaustru cresačkog samostana sv. Franje

PIŠE: DANIEL NJOKOŠ

ŠUTI I MOLI

SUSRET REDOVNIČKIH SJEMENIŠTARACA U CRESU

Tradicionalni godišnji susret, na kojem sudjeluju svi redovnički sjemeništari Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ove je godine održan u Cresu. Na susretu je sudjelovalo preko šezdeset sjemeništaraca te desetak odgojitelja. Domaćin je bila Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca i samostan sv. Franje u Cresu. Susret je trajao tri dana, od petka 9. svibnja do nedjelje 11. svibnja 2008. godine. Slogan susreta "Šuti i moli" poznata je pobudna rečenica služe Božjega fra Placida Cortesea, koji je rodom iz Cresa.

Prvoga dana susreta, u petak, došli smo prije svih te smo imali zadnje priprave organizacijske naravi, prije dolaska ostalih sjemeništaraca. Kako je koja grupa dolazila, tako smo ih mi srdačno dočekivali te smo ih ugodno primili i uputili u daljnji program. Prva točka toga dana bila je zajednička večera. Nakon večere, svi su aktivno pomogli u sabiranju posuđa, a isto tako i nakon svakog obroka, kao znak dobre volje i jedinstva među nama.

Nakon večere smo imali predstavljanja svakog sjemeništa. Predstavljanja su bila inovativ-

Polazak u razgledavanje grada

na, od mini-filmova, kvizova, pjesme do power-point prezentacija. Na kraju smo dan, odnosno večer zaključili predstavom "Naš mali samostan" u izvedbi našega sjemeništa.

Glavni dan susreta u subotu, započeo je svetom misom koju je predvodio gvardijan cresačkoga samostana, fra Alojzije Litrić. Nakon mise je uslijedio doručak. U devet sati smo imali kratki obilazak samostana sv. Frane i upoznavanje s njegovim ambijentom. Zadnje mjesto obilaska, kapitularna dvorana, gdje smo ostali slušati predavanje fra Ljudevita Maračića o fra Placidu Corteseu. Svi su slušali pozorno i s velikim zanimanjem pa je bila prava šteta što predavanje nije barem bilo malo duže. No u sklopu predavanja je bila uključena i skraćena verzija filma "Odvažnost šutnje", koji govori o životu fra Placida, od njegovih mladih dana na Cresu do mučeničke smrti u podrumu nacističkog stožera u Trstu. Poslije filma smo imali pola sata pauze, odnosno vremena da fokusiramo svoje misli na rad u grupama, gdje smo trebali raspravljati o životu fra Placida. Što je potaknulo fra Placida

da riskira i žrtvuje život u spašavanju drugih? Gdje je crpio snagu da izdrži unatoč najtežim mukama? To su bila neka od temeljnih pitanja za rad u grupama, iz kojih su se izrodili veoma zanimljivi i opsežni odgovori. Nakon toga smo imali ručak, a zatim šetnju kroz grad i obilazak važnijih znamenitosti, među kojima je bila i rodna kuća fra Placida, župna crkva i stari centar grada. Kada smo se vratili u samostan, odigrali smo turnir u malom nogometu. Bilo je napeto do samoga kraja, no trofej su dobili

Nogometni turnir

najbolji, a to su bili sjemeništari iz Visokog. Po završetku turnira okrijepili smo se uz bogatu večeru s roštilja. Nakon večere uputili smo se u kapitularnu dvoranu, gdje smo imali uručivanje nogometnih trofeja te obilan desert koji se sastojao od slastica specifičnih za određeni kraj iz kojega pojedini sjemeništari dolaze. Kraj večere smo obilježili ugodnim druženjem i karaoke-pjevajem.

Posljednjeg dana susreta, u nedjelju ujutro imali smo misu zajedno s pukom, koju je predslavio fra Ljudevit Maračić. Nakon mise smo imali brzi doručak, pošto smo imali namjeru posjetiti dva cresačka sela, Valun i Lubenice. Valun je mali specifični primorski zaselak, u kojemu se nalazi Valunska ploča, pisana na glagoljici. Mjestašce Lubenice se nalazi na vrhu jednog brdašca. Samo selo je veoma zanimljive urbane strukture, ali svoju posebnost veže uz prelijepu plažu koja se nalazi ispod njega. Kada smo se vratili s našeg kratkog izleta, imali smo zadnji zajednički obrok, odnosno ručak.

Poslije ručka smo napravili zajedničku fotografiju, a zatim smo se oprostili od naših gostiju koji su se uputili svojim kućama. Iako sam sjemeništarac franjevaca konventualaca, vjerujem da je objektivan zaključak ako kažem da je susret pod našim domaćinstvom bio jako dobar.

Samostan i crkva sv. Frane u Cresu

Fra Antun Gašparić i fra Mario Šagolj

RAZGOVARAO: FRA MARIO ŠAGOLJ

PEDESET GODINA U VINOGRADU GOSPODnjEM

INTERVJU

Uprošlim ljetnim mjesecima, mnogi su mladići nakon dugogodišnjeg studija i teških priprava, odricanja i napora, konačno proslavili svoju prvu Euharistiju. Svaki mladomisnik s velikim strahopoštovanjem pristupa ovom slavlju te s neskrivenim emocijama slavi, pjeva, zahvaljuje i moli. U tom trenutku nitko ne razmišlja o prošlosti ni o budućnosti, nego je svjestan kako je sve u rukama Božjim. Vjerojatno je tako razmišljao i s istim osjećajima svoju prvu misnu žrtvu prinosio i fra Antun Gašparić, franjevac konventualac, kada je u srpnju 1958. godine slavio svoju mladu misu.

Fra Antun Gašparić rođen je 15. siječnja 1932. godine u Hlebinama kao treće od trinaestoro djece Barbare i Mihovila Gašparić. Fra Antun je jedini odabrao duhovni poziv u Redu franjevaca konventualaca. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1958. godine, a svoju mladu misu služio je u Molvama 6. srpnja iste godine. Nakon pedeset godina služenja u svećeništvu fra Antun je zahvalno prikazao svoju zlatnu misu.

Kada ste osjetili Božji poziv u svome srcu i odlučili stupiti u sjemenište? Zašto baš franjevac konventualac?

U sjemenište sam otišao jer me je poslao župnik, a otišao sam u Travnik, gdje su isusovi-

ci imali sjemenište. U ono vrijeme bilo je teško sam putovati, naročito jer nisam znao put, a i nikad ne znaš što ti se putem može dogoditi. Poslije rata bili smo potjerani iz Travnika, a kad sam došao u školu na Šalatu, već je bilo kasno. Kako sam praznike provodio u Molvama, sretao sam franjevce konventualce kojima sam se znao pridruživati u molitvi. I tako sam, evo, došao u Red franjevaca konventualaca. U sjemeništu mi je magister bio fra Pio Polonijo, a u sjemeništu smo bili samo fra Jerko Felja i ja.

Što za Vas znači vrijeme novicijata i klerikata?

Vrijeme novicijata i klerikata je način priprave za redovnički život. Svoj život treba uskladiti prema pravilima. Kako? Jednostavno to treba htjeti, jer ako od sebe nećeš početi, nemaš ništa od toga. Badava je galamiti da je to ovako, ako ti sam nisi ono što bi trebalo biti. Novicijat sam obavio u Zagrebu. Bilo nas je pet, a završili smo ga samo dvojica. Na fakultet smo išli na Kaptol.

Gdje ste službovali kao mladi svećenik, te osta-tak svoga svećeničkog života?

Svoju svećeničku i pastoralnu službu vršio sam u Vinkovcima, Pančevu, Šibeniku, Kukuljanovu i Novom Marofu, u kojem sam evo već

dva deset i pet godina. Vršio sam povjerene mi službe, a svoje svećeništvo živim darujući drugima svoje vrijeme.

Ove godine ste proslavili svoju zlatnu obljetnicu. Kada pogledate u prošlost, što vidite?

Ostvario sam svoje ciljeve onoliko koliko sam znao moliti i raditi. Naime, čovjek se često okreće za svojom prošlošću. Ne treba gledati što je bilo, nego hrabro krenuti naprijed i živjeti sadašnjost. Svoju prošlost povjeravam Božjem milosrđu, svoju sadašnjost njegovoj ljubavi, a svoju budućnost njegovoj providnosti. Jer On će nam dati sve što nam je potrebno, samo treba moliti i raditi.

Recite nam nešto o Evanđelju koje Vam je bilo podloga za propovijed na dan proslave Vašeg jubileja (Mt 21, 28-32)...

Evanđelje je prepričani primjer iz običnog života. Otac šalje sinove na posao. Čuli smo kako su "poslušali". Kod jednoga se "idem" pretvara u ne - idem; kod drugog se "neću" pretvara u hoću. Ovo je slika i naše svakodnevice. Svaki je čovjek nestalno, prevrtljivo stvorenenje, koje se mijenja poput Mjeseca. Danas kaže: "Idem"; sutra: "Neću" i obratno.

Što znači biti svećenik?

Svećenik je sol zemlje. Daje okus životima drugih, te ukus životima onih koji su izgubili sve. Prijatelj je Božji i prijatelj svojih bližnjih. Živi za i od evanđelja, a za evanđelje je spremjan i umrijeti. On je svećenik, on je čovjek Božji, prijatelj siromašnih, čovjek komu se vjeruje i s kim se može računati u najtežim trenucima života. Spreman je žrtvovati svoj život za svoje prijatelje. I ne usmjerava pozornost prema sebi, nego prema Bogu.

Koliko su franjevaštvo, franjevačka karizma i re-dovništvo općenito ostvarenji/ostvarivi u današnjem svijetu, u 21. stoljeću, nekoliko stoljeća od svojih po-četaka?

Najprije treba krenuti od sebe, ako pokušavamo sebe promijeniti, onda će franjevaštvo i njegove vrijednosti cvasti i u današnjem svijetu. Primjećujem da se mnogi mladi svećenici oblače po "posljednjoj modi". Naime, ja uvijek nosim kolar, bez njega nikad ne idem pa čak ako

idem i biciklom, a i habit puno znači. Mi smo uvek išli u habitu na fakultet, znali smo doživjeti i neke neugodnosti, ali te ljudi ipak poštju. Jer, zašto nemamo zvanja, baš zbog toga što ćeš rijetko vidjeti svećenika ili redovnika u kolaru ili habitu na ulici. Ta mi smo tu da povijedamo svojim životom i svojim radom.

Ove godine slavimo i 150. obljetnicu Gospina ukazanja u Lurd. Kakav značaj imaju poruke i ukazanja za vjeru ljudi danas?

Baš sam u zadnjih nekoliko par mjeseci doživio nekoliko sličnih situacija. Naime, mnoga koje dugo nisam čuo, pošaljem medaljicu Bezgrešne, i nakon nekog vremena dotična osoba mi kaže da je došla k sebi. I na takvima primjerima vidim da medaljica i molitva vraćaju ljude na pravi put. Kad nešto shvatimo, te krenemo moliti i raditi, teškoće i križevi se svim drugačije ponašaju i podnašaju.

Marija u Vašem životu zauzima veoma važno mjesto te Vas slobodno možemo nazvati "apostolom Bezgrešne".

Zašto je Ona toliko potrebna u životu vjernika?

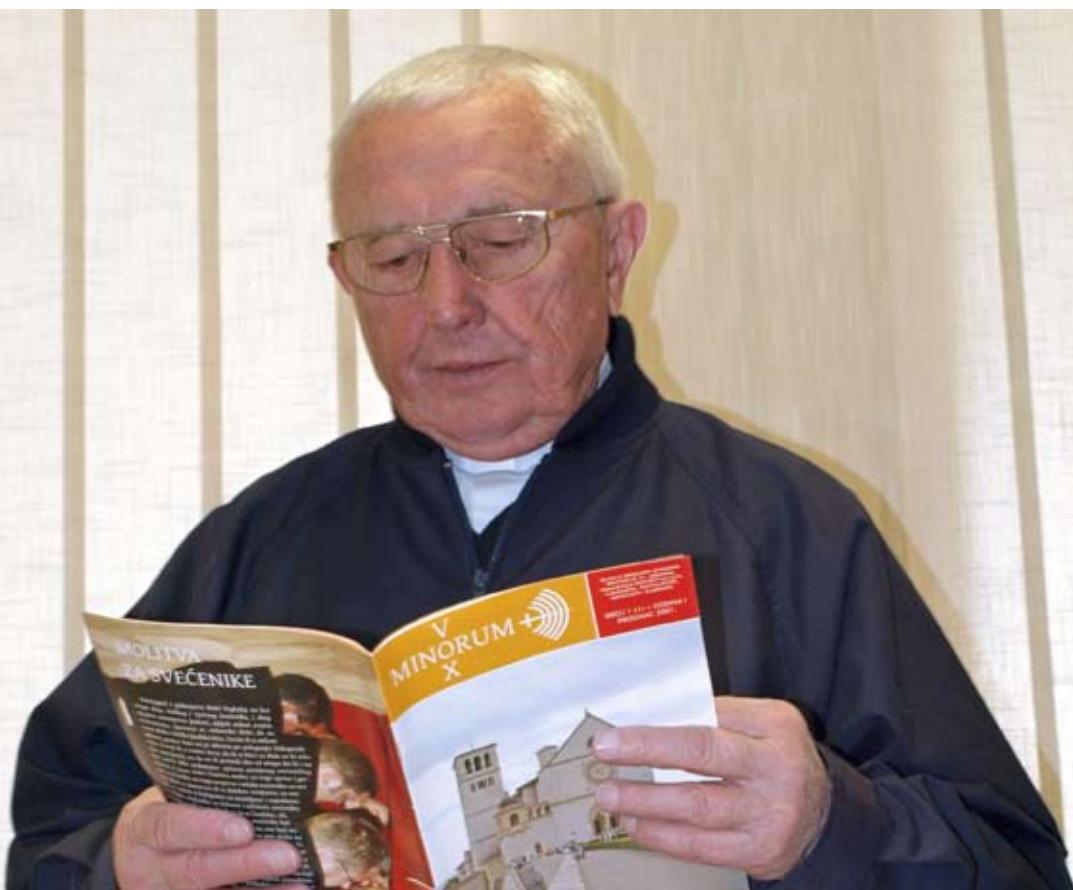
Majka je uvek majka. Dijete ponekad i zala, ali ona ti ne da mira, nego te čvrsto drži i hrabri da ideš naprijed kako bi pronašao pravi put. Danas se mnogi mole Majci Mariji, i kod ispovijedi vidim kako ipak Marija djeluje i potiče da se redovito ispovijedamo i da iskrenije nastojimo živjeti.

Što ste naučili od sv. Maksimilijana Kolbea, put kojega želite osvojiti svijet za Bezgrešnu?

Moli i radi! Gdje god zapne, Bezgrešna priječe u pomoć. Kolbe je jasno rekao: "JA ću raditi, a Ti se brini za mene". Koliko puta izdajem prigodne časopise i materijale, a na rubu sam s materijalnim sredstvima, ali uvek se nađe netko tko u pravi trenutak nešto ostavi, i tako mogu ići naprijed.

Vaša poruka čitateljima VOX MINORUM!

Trebamo početi od sebe, to je najkraća poruka. Sebe treba promijeniti, jer dok budemo znali moliti i klečati pred Presvetim, bit će bolje. ■

Roditelji, braća i sestre, sjemeništarci, postulantи i klerici

PIŠE: FRA MARKO JURIĆ

VELIKA OBTELJ

SUSRET RODITELJA U SAMOSTANU SVETOGA DUHA

Unedjelju 6. travnja u zagrebačkom samostanu na Svetom Duhu održan je zajednički susret roditelja postulanata, sjemeništaraca i klerika franjevaca konventualaca provincije svetoga Jeronima. Braća, sestre i roditelji okupili su se da bi vidjeli gdje žive, rade i mole njihova braća i sinovi, te s njima u zajedništvu proveli jedan dan popunjeno bogatim duhovnim, zabavnim i rekreativnim programom.

Program susreta započeo je u 10 sati okupljanjem u samostanskoj blagovaonici kratkom okrepljenjem od puta. Nakon upoznavanja okuplje-

nu braću sestre i roditelje, njih oko 30, fra Ivan Bradarić, magister sjemeništaraca, kratko je uputio u program susreta.

Nakon upoznavanja svi smo se zaputili u kapelicu Svetoga Duha u kojoj je provincial fra Đuro Hontić uputio svoje pozdrave te imao kratko predavanje povodom 800. godišnjice franjevačkog reda. Upoznao je okupljene s pojmom franjevaštva i naglasio da bi trebali što bolje živjeti evandelje što i jest karizma franjevaštva.

Nakon provincialova nagovora svi smo otišli u župnu crkvu svetoga Antuna Padovan-

skoga u kojoj je u 12 sati započela sveta misa. Misu je predvodio fra Đuro Hontić, a koncelebrirali su magistri fra Ivan Bradarić i fra Josip Blažević. Nakon svečane svete mise zaputili smo se ispred kapelice Svetoga Duha, gdje smo imali ručak na otvorenom. Naše obitelji uživale su u lijepom vremenu, okolišu i, naravno, ručku, koji je pripremao naš samostanski prijatelj gospodin Josip Matošin uz našu asistenciju.

Nakon zajedničke fotografije ispred kapelice otišli smo u posjet crkvi i samostanu Bezgrešnog Srca Marijina kod časnih sestara klariša u Mikulićima. Fra Josip Blažević predvodio je zajedničku molitvu nakon koje se svima pružila prilika upoznati časne sestre i njihov način života u samostanu.

U 16 sati svi smo se okupili u dvorani sv. Franje gdje je naša glumačka ekipa vrlo uspješno izvela predstavu "Naš mali samostan". Predstava je trajala pola sata, a govori o zgodama u samostanu koje su zapisane u samostanskoj kronici.

Iz predstave "Naš mali samostan"

Na kraju predstave preselili smo se u kluistar gdje su nas dočekali kolači, sladoled i kava. Kluistar je ujedno bio i posljednja točka našega druženja jer smo se nakon okrepe pozdravili i otpratili svoje obitelji njihovim domovima.

Bili smo radosni jer smo svojim obiteljima mogli pružiti ovako lijepo zajedništvo, ali i tužni i to iz razloga što smo bili svjesni da je sve trebalo pospremiti i počistiti. ■

Fra Zlatko Vlahek u Londonu

PIŠE: FRA ZLATKO VLAHEK

LONDONSKO OKO

ISKUSTVO UČENJA ENGLESKOG U ENGLESKOJ

Mnogi poznati pjesnici i slikari, očarani ljepotom prekrasnoga grada Londona, napisali su, odnosno naslikali čuvena djela, želeći izreći svoje iskustvo boravka u Londonu. Moj boravak u Londonu neće biti izrečen ni u pjesmi ni u slici, jer, nažalost, nemam taj dar, no potrudit ću se u nekoliko redaka izreći ono što me se najviše dojmilo.

Povod moga odlaska u London bilo je usavršavanje engleskoga jezika. Taj sam glavni motiv sebi stalno ponavljao s iskrenom željom i čvrstom voljom da naučim što više.

London je grad – metropola – koji broji oko 6 milijuna stanovnika. Golem je to grad u kojem žive i rade ljudi različitih narodnosti. Pravi stanovnici Londona, koji ne vole da ih se naziva Englezima, u razgovoru su vrlo ljubazni i disciplinirani, dok u svakodnevnom poslu i na ulici djeluju previše zauzeti sobom i svojim poslom, te su na neki način hladni.

U Londonu sam bio smješten u samostanu naših fratar, gdje žive i djeluju tri fratra, svećenika. Tamo je ujedno i uprava engleske delegature koja ima osam samostana u Engleskoj, Škotskoj i Irskoj. Za mene osobno bila je velika blagodat biti u maloj zajednici, doživjeti za-

jedništvo u molitvi na engleskom jeziku i radu raznovrsnih poslova (kuhanje, čišćenje, pranje ...). Sporazumijevali smo se na engleskome jeziku, naravno.

Nakon prvoga dana provedenoga u gradu pitao sam se hoću li prednost dati učenju ili upoznavanju grada koji obiluje bogatstvima, kojima se rijetko koji grad može tako pohvaliti (muzejima, galerijama, trgovima, parkovima...). Stoga, odlučih biti vjeran svom obećanju da učim, no ipak i da posjetim ono što je najznačajnije i najviše ocrtava londonsku metropolu.

Moj tjedni program bio je od pondjeljka do petka u znaku učenja, a subotom i nedjeljom u znaku upoznavanju grada. Bio je to dobar kompromis ugodnoga i korisnoga. Radnim danima prijepodne bih pohađao školu, a popodne bih učio u sobi. Budući da je naš samostan u središnjem dijelu, Waterloou, do škole u South Kensingtonu pješice mi je trebalo sat vremena, a podzemnom željeznicom 20-ak minuta. Subota i nedjelja bili su dani u kojima sam otkrivao bogatstva Londona, zbog kojih se svakodnevno slijevaju tisuće i tisuće turista iz cijelog svijeta.

Znamo da je Engleska svoju slavu i bogatstvo stekla vladajući nad drugim narodima, tj. kolonijama, i to nije nikakva tajna... Veličanstvene zgrade, bogate palače i crkve, muzeji to

javno svjedoče. Upravo zbog kolonija London je postao grad svjetskih razmjera, u kojem se nalaze brojna bogatstva i nacionalne znamenitosti bivših engleskih kolonija. Zbog toga, London ima British museum, najveći i najpoznatiji muzej, jednu od najznačajnijih i najvećih galerija slika u svijetu National Gallery, te mnoštvo raznih muzeja, kazališta, kina, parkova...

Volio bih se posebno zaustaviti pri razgledavanju British museuma koji me se od svega najviše dojmio.

Bilo je to jedne subote, kada sam se nakon jutarnje mise i doručka uputio u muzej ni ne znajući uistinu koliko će mi vremena za to trebati. Već pri samom ulasku u muzej, dobivši kartu, te gledajući sve paviljone kronološki raspoređene po kulturama, razumio sam da će se poduze zadržati. No htio sam uči i svojim očima vidjeti i doživjeti egipatsku zbirku mumija i ostalih predmeta te rimsku i grčku civilizaciju. Bile su to tri glavne točke koje sam žarko želio vidjeti, jer me još iz srednje škole, učeći o rimsкоj i grčkoj civilizaciji, vuče želja za British museumom. Doista, ta mi se želja ispunila, oduševljenje i divljenje pojavilo se u meni već pri samom otvaranju glavnih vrata muzeja. Prvo sam ušao u paviljon egipatske civilizacije. Samom sebi nisam vjerovao da stojim i gledam uživo one stvari koje uslikane stoje u udžbenicima povijesti srednjih škola. Mumije, mramorna poprsja, amuleti, alati, zlatni predmeti i brojne druge stvari još i danas svjedoče o životu i religiji starog Egipta.

Iako se mi Hrvati možemo ponositi svojom egipatskom zbirkom u Arheološkom muzeju u Zagrebu (oko 2200 predmeta), koju je biskup Strossmayer otkupio od českog plemića Kellera, ova zbirka je nekoliko desetaka puta veća. Nakon Egipta uslijedile su rimska i grčka civilizacija. Stvar je ista – dolazile su mi slike stranica udžbenika iz kojih sam učio, one izlizane stranice prepune prijevoda i gramatičkih analiza latinskih, odnosno grčkih tekstova, koji su sa strane teksta imali slike koje ja sad uživo gledam! Kojeg li bogatstva i blagodati za mene! Posebno bih istaknuo grčke vase koje su oslikane motivima bogova i njihovih života (ljubavi, rata, svade) ili iz svakodnevnog života običnog Grka, značajne po prepoznatljivom stilu – oslikane crvenom bojom na crnoj pozadini. No,

svemu tome nije kraj. Prošao sam brojne paviljone raznih civilizacija, kultura, carstva, vidjevši ih, no ne zadržavajući se na njima kao na prethodnim. Sveukupno sam bio nešto više od šest sati u British museumu.

Drugo veliko iskustvo doživio sam u National Gallery, koja je u neposrednoj blizini britanskoga parlamenta (Big Ben) i našega samostana. U National Gallery nalaze se zbirke od ranoga 12. st. pa sve do slikara današnjice. Podijeljena je u nekoliko paviljona po kronološkim etapama. Posebno bih istaknuo srednjovjekovno razdoblje i za mene najznačajnije slikare: Botticelli i Giottova škola, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Raffaelo, Rembrandt, Caravaggio, a od suvremenih slikara Picasso, Cezanne, Monet... Oduševljenje se u meni rađalo gledajući sliku po sliku; kontrastom boja, linijama, slikarevom preciznošću, porukama koje se iščitavaju... svaki slikar na svoj način dao je svoju energiju oduševljenja i divljenja u meni.

Osim toga bio sam u Greenwichu, nultom meridijanu, Westminster Abbeyu, London Eyeu, Aquariumu, St. James parku, Tower bridgu i brojnim drugim mjestima...

U Londonu postoji i Hrvatska katolička misija, koju sam dvaput posjetio i prisustvovao svetoj misi. Ona okuplja Hrvate koji žive i rade u Londonu, njeguje hrvatske običaje i baštinu.

Sve u svemu, bio je to dug mjesec bogat novim iskustvima, u kojemu sam mnogo naučio i puno video.

Ovim putem iskreno zahvaljujem fratrima londonskog samostana na gostoprinstvu i svima onima koji su mi omogućili usavršavanje engleskog jezika!

Sa susreta s braćom u Puli

PIŠE: JURAJ BOGAT

NAŠ MALI SAMOSTAN

OBILAZAK SAMOSTANA

Ove godine obnovljena je tradicija naših odgojnih ustanova da promiču svoja duhovna zvanja svjeđočenjem svojih sjemeništara, postulanata i bogoslova o svom duhovnom pozivu. Iz nekih svojih izvora saznao sam da je to posljednji put bilo još davne 1998. godine.

Na našoj "turneji" našlo se četiri samostana u kontinentalnoj Hrvatskoj i dva samostana u primorskoj, svedenih u pet različitih mjesta.

Prvo se na rasporedu našla župa sv. Jurja i sv. Vida u Madžarevu, blizu Novog Marofa. Bio je to 30. ožujka, na nedjelju Božanskog milosrđa. Svečanu svetu misu predslavio je fra Josip Blažević, magistar postulanata i bogoslova. Fra Josip je u prigodnoj propovijedi naglasio koliko je neizreciva Božja ljubav i njegovo milosrđe. Za vrijeme propovijedi bogoslovi i postulanti izveli su kratak scenski prikaz djelovanja Božjeg milosrđa u čovjekovu životu. Nakon propovijedi na red su došla i svjedočanstva. Svjedo-

čili su postulanti Simon Peter Dešpalj i Matko Antolčić. Poslijepodne je bilo provedeno u crkvenom dvorištu u društvu fra Iгора Horvата i fra Martina Dretvića, gvardijana i župnika u Novom Marofu.

Naš drugi "pohod" bio je 13. travnja 2008., na nedjelju Dobrog pastira. Taj dan smo posjetili Vinkovce, točnije, samostane Bezgrešnog Srca Marijina i sv. Antuna Padovanskog. Budući da smo išli u dva samostana, podijelili smo se u dvije grupe. Fra Ivan Bradarić, magistar sjemeništara i njegova grupa, otišli su u samostan sv. Antuna, a fra Josip Blažević i njegova grupa otišli su u samostan Bezgrešnog Srca Marijina, gdje su poslije propovijedi sjemeništari, postulanti i bogoslovi imali simboličan prikaz Evanđelja. Usudio bih se reći da je ta promocija duhovnih zvanja bila najbolje posjećena.

Naše sljedeće odredište bila je Pula, u koju smo se uputili 20. travnja 2008. Ondje također

imamo dva samostana: sv. Ivana Krstitelja i sv. Frane. Isto kao i u Vinkovcima, i ovdje smo se podijelili u dvije grupe pa je fra Ivan poveo svoju grupu u samostan sv. Frane, a fra Josip svoju grupu u samostan sv. Ivana Krstitelja. Aktivno smo sudjelovali na misama, pričali o svojim pozivima, pjevali s tamošnjom mladeži, simbolično prikazali Evandelje... Na povratku u Zagreb zaustavili smo se u Opatiji radi razgledavanja grada.

Sljedeća "odiseja" bila je 27. travnja 2008. u samostan i župu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Molvama. Dan prije održan je Susret hrvatske katoličke mladeži (SHKM) u Varaždinu pa je nekolicina mlađih iz Požege i okolice spavala u Molvama, jer Molve spadaju u Varaždinsku biskupiju. Budući da su još svi bili pod dojmom SHKM-a, sjemeništari, postulantи i bogoslovi priredili su program prije mise pod geslom SHKM-a "Bijahu postojani". U nastavku programa svoja svjedočanstva iznijeli su fra Željko Klarić, Vladimir Vidović, Simon Peter Dešpalj i Matko Antolčić. Misu je predvodio fra Ivan Poletto, molvarski župnik i gvardijan, u koncelebraciji s vlc. Stjepanom Škvorcom, povjerenikom za mlađe Požeške biskupije i župnikom župe sv. Leopolda Bogdana Mandića u Požegi, i fra Josipom Blaževićem, koji je propovijedao. Misu su čitanjem i pjesmama animirali mlađi iz Požege. Nakon mise, druženje je nastavljeno u ribičkom domu kod jezera Sekuline malo izvan Molva, gdje su nas počastili ručkom.

Posljednje naše odredište bio je Sisak, odnosno Galdovo, koje smo posjetili 4. svibnja 2008. Tamo se nalazi naš samostan sv. Antuna Padovanskog i župna crkva sv. Josipa Radnika u sklopu čijeg smo blagdana došli. Večernju svetu misu predvodio je fra Ivan Bradarić, a animirana je bila od strane sjemeništara, postulanata i bogoslova.

U svakoj od navedenih župa dijelili smo glasilo naših odgojnih ustanova – "Vox minorum" – koji su vjernici s radošću uzimali i čitali.

Na kraju bih se, u ime sjemeništa, postulature i bogoslovije želio zahvaliti svim fratrima na lijepim dobrodošlicama i gostoljubivosti. Mi se, pak, molimo Bogu da će naše promocije duhovnih zvanja urodit plodom i dovesti mnogo mlađih duša u naše samostane.

PREDSTAVA "NAŠ MALI SAMOSTAN"

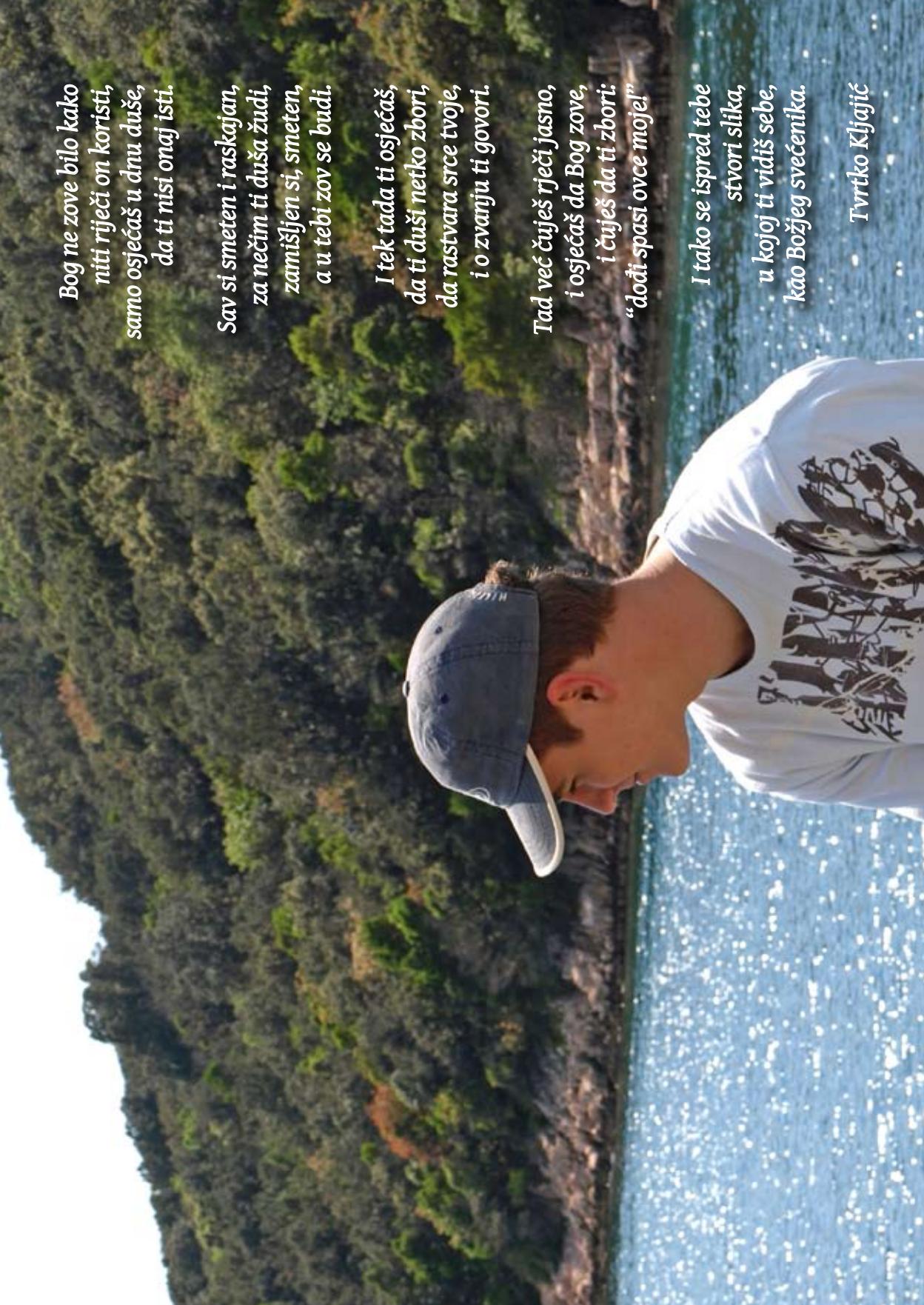
Postoji još jedna poveznica između promocije duhovnih zvanja po samostanima naše Provincije, a to je predstava "Naš mali samostan", koja se izvodila u crkvi gdje se slavila misa. To je komičan prikaz jednoga neobičnog dana u nekom zabačenom samostanu.

Radi se o tome da provincijal odluči posjetiti taj samostan, što začuđuje članove tog samostana: gvardijana, sestru Andu i fra Jeremiju. I u toj silnoj strci i zbrici pobegne im jedina kokoš koju su imali i namjeravali dati provincijalu za večeru. No, kad provincijal javi da neće doći, svima im padne kamen sa srca. Tada se gvardijan, koji nije znao da je kokoš pobegla, obraduje pečenoj kokoši, no za večeru dobije kupus.

Predstava traje oko pola sata sa dvjema pjesmama unutar radnje. Glumci su bili Vladimir Vidović (gvardijan), Josip Ivanović (s. Andu) i Juraj Bogat (fra Jeremija) te fra Željko Klarić kao šaptač i pjevač. Moglo bi se reći da je predstava doživjela dobar prijam kod publike. Zadnji put je prikazana u prepunoj dvorani sv. Franje u samostanu Svetog Duha u Zagrebu uoči blagdana sv. Antuna i onda je predstava službeno završila. ■

U Madžarevu

Bog ne zove bilo kako
niti riječi on koristi,
samo osjećaš u dnu duše,
da ti nisi onaj isti.

Sav si smeten i raskajan,
za necim ti duša žudi,
zamislijen si, smeten,
a u tebi zov se budi.

I tek tada ti osjećaš,
da ti duši netko zbori,
da rastvara srce tvoje,
i o zvaniju ti govori.

Tad već čuješ rječi jasno,
i osjećaš da Bog zove,
i čuješ da ti zbori:
“dođi spasi ovce moje!”

I tako se ispred tebe
stvorи slika,
u kojoj ti vidiš sebe,
kao Božjeg svećenika.

Tvrtko Kljajić

NAJSAVRŠENIJA POBOŽNOST

SUOBLIČITI SE ISUSU KRISTU

“Sva naša savršenost stoji u ovome: suočiti se Isusu Kristu, s njim se sjediniti i njemu se posvetiti. Zato je, bez sumnje, najsavršenija od svih pobožnosti ona koja nas najsavršenije Isusu suočuje, s njim nas sjedinjuje i njemu posvećuje.”¹

A koja je to pobožnost najsavršenija? Kako je to pobožnost? Već neko vrijeme nosim ova pitanja u sebi i često o njima razmatram. Spomenuti tekst napisao je sv. Ljudevit G. Montfortski i odmah u nastavku dao odgovor: “A pošto je Marija od svih stvorova najviše suočena Isusu, dosljedno i pobožnost prema Blaženoj Djevici, svetoj Majci našega Gospodina, više od ijedne druge pobožnosti posvećuje i suočuje dušu Isusu, pa što je neka duša više posvećena Mariji, to će biti više posvećena i Isusu Kristu.”²

Sv. Franjo Asiški

Kao franjevcu život mi je prožet pobožnošću prema sv. Franji Asiškom. Njega su prozvali “alter Christus – drugi Krist” jer se toliko suočio i sjedinio s Isusom da je čak i njegove svete rane na rukama, nogama i boku nosio.

No, sv. Ljudevit kaže da ipak pobožnost prema Blaženoj Djevici Marija dušu mnogo više približava i suočuje Isusu nego pobožnosti svim drugim svećima zajedno. Više i od pobožnosti sv. Franji, unatoč sveg njegovog siromaštva, njegove pokore, sabranosti i molitve, te čak i svetih rana koje je na sebi nosio.

Citajući spise sv. Ljudevita i razmišljajući o Blaženoj Djevici na ovaj, za mene novi način, nisam želio zanemariti svoju pobožnost prema

¹ Usp. Lj. G. MONTFORTSKI, *Rasprava o pravoj pobožnosti prema Djevici Mariji*, Split 2005., br. 120.

² Lj. G. MONTFORTSKI, *nav. dj.*, br. 120.

sv. Franji. Zato sam uzeo i njegove spise i pokušao u njima pronaći što on sam kaže o Blaženoj Djevici Mariji i koliko se pobožnost sv. Franje može povezati s pobožnošću sv. Ljudevita.

Sv. Franjo o Blaženoj Djevici Mariji

U nekoliko riječi sv. Franjo opisuje ono najbitnije o Isusu i njegovoj Majci: “Tu Riječ Očevo, tako dostoju, tako svetu i slavnu, s neba je svevišnji Otac navijestio, po svom svetom anđelu Gabrijelu u utrobi svete i slavne Djevice Marije. Iz njezine je utrobe primila istinito tijelo naše ljudskosti i krhkosti. On, premda iznad svega bogat, sam je htio sa svojom Majkom, preblaženom Djevicom, u svijetu izabrati siromaštvo.”³

Za sv. Franju Blaženu Djevicu je službenica Božja; ona je ta koja je postavljena u službu plana ljubavi nebeskog Oca. Sv. Franjo je uvijek iznova razmatrao najvažnije dijelove Božjeg djelovanja u Blaženoj Djevici, ponajviše navještenje i rođenje Isusovo. Njezina ulog u tim povijesnim trenucima pokazuje primjer punе ljudske suradnje u otajstvu spasenja: Bog dolazi na svijet, na temelju njezinog pristanka.

Ikona – nositeljica Krista

Predivan primjer kako je sv. Franjo izražavao svoju pobožnost Majci Božjoj pokazuje nam njegov “Pozdrav Blaženoj Djevici”:

“Zdravo, sveta Gospodarice,
presveta Kraljice,
Roditeljsko Božja, Marijo,
koja si vječno Djevica,
izabrana od presvetog Oca nebeskoga.
Tebe je posvetio

³ FRANJO ASIŠKI, *Pismo prvo*, br. 2, 1-3; vidi u *Spisi svetog Franje i svete Klare*, Mostar 2005.

s presvetim Sinom ljubljenim i Duhom Braniteljem. (...)"⁴

Franjo pokazuje kako Marija poput ikone upravlja našu pažnju ne na sebe samu, nego nas upućuje na tajnu koju nosi u sebi: Isusa. Svi ovi izrazi imaju svoj temelj u tome što je Marija Majka Božja i time je Marijina čast povezana s čašćenjem Presvetog Trojstva.

Na sličan način o Majci Božjoj piše i sv. Ljudevit: "Stoga, ako što njoj darivamo, to nužno darivamo Isusu; ako nju hvalimo i slavimo, Ona odmah hvali i slavi Isusa; još i sada, kad je hvalimo i blagoslivljamo, odmah pjeva, kao i nekoć kad ju je blagoslovila Elizabeta: *Veliča duša moja Gospodina* (Lk 1, 46)."⁵

Po Marijinom zaštitom i zaklonom

U životu sv. Franje posebnu ulogu ima crkvice Porcijunkula posvećena Majci Božjoj Kraljici anđela. Toma Čelanski izvještava o tome: "... budući da je upravo izgarao od pobožnosti prema predobroj Majci, počeo je ondje trajno boraviti". U Porcijunkuli je sv. Franjo pronašao zaštitnicu svojeg Reda.

"Isusovu je Majku obasipao neizrecivom ljubavlju zato što nam je dala brata, uzvišenoga Gospodina. Njoj je molio posebne Pohvale, upravljao prošnje, prikazivao osjećaje, koliko to i kako ljudski jezik ne može ni izraziti. No, čemu se najviše radujemo jest to što ju je postavio da bude odvjetnicom Reda i što je pod njezina krila smjestio svoje sinove, koje je imao ostaviti, da ih ona do svršetka grije i zaštićuje. - Daj, Odvjetnice siromaha, izvršuj nad nama službu zaštitnice do vremena koje je predvidio Otac".⁶

Koliko je sv. Franjo na Mariju kao zaštitniču i odvjetnicu gledao, može se jasno vidjeti u

⁴ FRANJO ASIŠKI, *Pozdrav Blaženoj Djevici*, vidi u *Spisi svetog Franje i svete Klare*, Mostar 2005.

⁵ Lj. G. MONTFORTSKI, nav. dj., br. 148.

⁶ T. ČELANSKI, *Prvi životopis sv. Franje*, br. 21, vidi: http://www.ofm.hr/juniorat/index.php?option=com_content&task=view&id=76&Itemid=85

⁷ T. ČELANSKI, *Drugi životopis sv. Franje*, br. 198, vidi: http://www.ofm.hr/juniorat/index.php?option=com_content&task=view&id=76&Itemid=85

marijanskim antifonama koje je napisao za časoslov: "Sveta Marija Djevica, nema tebi slične među ženama na svijetu rođene. Kćeri i službenice svevišnjega Kralja, Oca nebeskoga, majko Presvetoga Gospodina našega Isusa Krista. Zaručnice Duha Svetoga, moli za nas sa svetim Mihovilom arkandelom i sa svim nebeskim silama i svima svetima kod svoga presvetoga ljubljenoga Sina Gospodina našega i Učitelja."⁸

A sv. Ljudevit piše: "Ona uljepšava naša dobra djela reseći ih svojim zaslugama i krepostima. To je kao kad bi koji seljak, htijući zadobiti kraljevo prijateljstvo i naklonost, pošao kraljici pa joj poklonio jabuku, koja je sav njegov prihod, da je ona prikaže kralju. Kraljica bi tada, primivši siromašan seljakov dar, stavila tu jabuku na veliki i lijepi zlatni tanjur te bi je prikazala kralju u seljakovo ime. Na taj bi način jabuka, premda je u sebi nedostojna da se daruje kralju, ipak postala dar dostojan njegova Veličanstva s obzirom na zlatni tanjur na kojem stoji i na osobu koja ju prikazuje."⁹

Najveći i najdragocjeniji prihod sv. Franje bio je njegov Red kojim se uvijek ponosi i čiju budućnost je ponekad s tugom promatrao. Njega je predao u ruke Blažene Djevice, upravo kao ovaj seljak što ga spominje sv. Ljudevit, u nadi da će ga ona čuvati, uljepšavati ga novom braćom i novim plodovima, kako bi dostoјno mogao biti predan velikome kralju čiji je glasnik sv. Franjo uvijek želio biti.

Osvrt

Ovih nekoliko misli sv. Franje, raštrkanih po raznim njegovim djelima, pokazuju nam kako je njegova pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji bila upravo onakva kakvu opisuje sv. Ljudevit G. Montfortski 400 godina nakon njega.

Iako sv. Ljudevit za svoje djelo ističe kako je nastojao prikazati pravu pobožnost prema Djevici Mariji onda možemo reći za sv. Franju da je uistinu živio tu pravu pobožnost prema Djevici Mariji. Dosljedno tome, onaj tko nasljeđuje sv. Franju on nasljeđuje i Majku Božju, a što je neka duša više posvećena Mariji, to će biti više posvećena i Isusu Kristu.

⁸ FRANJO ASIŠKI, *Časoslov muke Gospodinove*, vidi u *Spisi svetog Franje i svete Klare*, Mostar 2005.

⁹ Lj. G. MONTFORTSKI, nav. dj., br. 147

CRESKI SVETI FRANE

POGLED PUN VAPAJA

Dolaskom u drevni creski samostan sv. Frane, kako bih ušao u godinu kušnje i osjetio dublje franjevački način života, upoznao sam mnoge ljepote koje taj samostan čuva. Uistinu je posebno vidjeti redovnike kako žive u tako starom zdanju, u spomeniku nulte kategorije. Kad bi ti zidovi samo mogli progovoriti, što bismo sve mogli saznati iz burne prošlosti našeg Reda. Kuda god se okrenete, nailazite na neki vrijedan komad kamenog reljefa, starog namještaja ili sliku iz vremena baroka. Raj za turiste iz cijelog svijeta, koji zalutaju ili ciljano dođu u naš samostanski klaustar i muzej pun vrijednih umjetnina.

Oltarna slika sv. Frane
u istoimenoj crkvi u Cresu

No, od svih tih ljepota koje su proizašle iz brojnih umjetničkih ruku, kroz mnoga stoljeća, posebno me se dojmila slika sv. Franje, i potaknula da joj posvetim ove dvije stranice. Ta se slika nalazi u samostanskoj crkvi sv. Frane, na zidu glavne četvrtaste apside, ponosno uzdigнута између два žућкаста, готičка прозора.

Kad sam je prvi put ugledao, osjetio sam svu veličinu poniznog sv. Franje, i zahvalio Bogu što me pozvao da slijedim takvog sveca. Odmah sam potražio podatke slike u samostanskom inventaru i otkrio njezino podrijetlo iz 19. st. Slavni autor tog remek-djela je Ferdinand Schuman, talijanski slikar i svećenik iz Padove. Ovaj čudesan prikaz sv. Franje se svakako može svrstati u stil romantizma ili realizma koji se protežu kroz razdoblje 19. st. Slika ima polukružni luk i jednostavni drveni okvir koji okružuje čudo Schumanove vještine i vjere. Slikom dominira centralni lik sv. Franje sa svim svojim atributima koji ga obilježavaju kao asketskog sveca, zaljubljenog u Boga.

Schuman se koristio velikim spektrom svijetlih pastelnih boja koje oživljaju sveca i prirodu koja ga okružuje. Umjetnik je uspio zabilježiti veoma poseban trenutak svečeve molitve. Zabilježen je kadar u trenutku tolike skrušenosti i predanosti Bogu. U gesti klečanja i ispruženih ruku te podignutog pogleda u nebesa, kao da Bogu predaje sve što jest i što ima. Kao da Bogu predaje cijeli svijet.

Posebno me se dojmio njegov izražajni pogled pun vapaja. U tom pogledu možemo razaznati tugu, bol i radost. Oči su najtamnija točka na slici i zato i privlače toliku pozornost, kako bi nas potaknule da i mi koji put pogledamo gore u svjetlo, nadu tj. Boga. Toliko su žive

da svaki čas mislim kako će se okrenuti prema meni.

Na slici je prikazana tolika jednostavnost i siromaštvo sv. Franje da nije posjedovao ni svoje vlastito raspelo, pa se morao poslužiti s dvjema napuknutim granama kako bi dobio križ. Podno tog križa prikazana je knjiga, najvjerojatnije Božja riječ, po kojoj je uistinu živio i pronalazio odgovore na trenutke u kojima mu je Bog progovorio. Do nje se nalazi lubanja, simbol prolaznosti i svega onoga čega se sv. Franjo odrekao, kako bi krenuo za Kristom. Na njegovu boku, nogama i raširenim rukama, prikazane su svete rane. Te su rane veoma svijetle crvenkaste boje koja je vrlo teško uočljiva. No, uzmimo da je Schuman možda htio privući promatrača bliže slici i potaknuti ga da bolje promotri sliku i uoči još mnoge teško uočljive, ali veoma vješto izvedene, zanimljive detalje. Naime, priroda je toliko vješto izvedena da se mogu uočiti i neke vrste biljaka koje su se nalazile u podneblju nastanka slike i tako ga očarale

da su izvedene do najmanjeg detalja. Priroda je izvedena u svoj majstorskoj Schuman-vještini. Nebo je toliko živo i puno boja da pomislite kako gledate kroz prozor zalazak sunca, pun tople narančaste boje, koja se stapa s plavim prostranstvima kojima tiho plove veliki bijeli i sivi oblaci. Schuman je time najvjerojatnije htio prikazati veliku povezanost sv. Franje s prirodom. U prirodi nalazimo mir, sreću i mjesto za razgovor s Bogom. Prirodu oko sebe smatrao je svojim bratom i svojom sestrom pa je tako i nastala čuvena Pjesma stvorova.

Promatrajući to remek-djelo Schumanove vještine stapanja prirode, čovjeka i Boga, potaknulo me na razmišljanje koliko samo jedna slika može predočiti situaciju u nama, u našem srcu i mislima. Svaka je slika odraz umjetnikove duše. Duše koja vapi kako bi pretočila svoj zanos na materiju. Razmišljajući o tome, i sam sam dobio poticaj da naslikam sliku sv. Franje, koji će biti odraz sve moje privrženosti tomu, velikom svecu i cijelom franjevačkom redu. ■

SMRTNOST I BESMRTNOST

MATURALNI RAD

Ljudi kroz čitavu povijest, na poseban način danas, nerado i rijetko govore o smrti. Želi se izbjegći smrt i uopće govor o njoj. Kao da i govor priziva samu smrt i unosi jezu među ljude. Smrt se sve više udaljava iz naših domova, naših odnosa i sve se više marginalizira, odnosno stavlja na rub našeg života i svijesti. O smrti se ne govoriti, bolje rečeno, ne želi se govoriti niti uopće razmišljati, te je sve više nepoželjna. Hvata nas strah, ne od smrti, već od toga da mi na neki način nestajemo. Zanima nas što je i kako je to kad umiremo i umremo, kada više ne budemo, barem u ovom obliku, i ima li uopće na koncu, išta poslije ovoga zemaljskog života? Ali ipak smrt je sveprisutna.

Želim razmišljati o smrti i besmrtnosti odnosno životu nakon tjelesne smrti. I upravo to me potaklo na filozofiranje, te da pobliže istražim fenomen smrti i besmrtnosti.

Rad sam podijelio na tri bitna dijela ili poglavlja: Smrt, Besmrtnost i Besmrtnost duše, te svako poglavlje na različita potpoglavlja.

U prvom dijelu govorim o različitim aspektima smrti, kako bih dobio što cijelovitiju sliku o njoj. Smrt promatram s biološkog, religijskog i filozofskog motrišta. Posebnu zanimljivost čine mitovi o smrtnosti i smrti u kojima vidi-mo kako su primitivni narodi objašnjavali tajnu smrti i vjeru u život nakon nje. Različite religije su pokušavale dati odgovor na pitanje o životu nakon smrti i obično su davale slične odgovore koji se kreću od nade u vječni život, zatim vjere u ponovo rođenje i uskrsnuće tijela.

U drugom dijelu detaljnije je razrađena misao o uskrsnuću iz mrtvih, promatrana iz kuta

katoličke vjere i teologije, i reinkarnacije kao antipoda uskrsnuću iz mrtvih. U ovom poglavljju razjasnio sam podrijetlo pojma uskrsnuća i reinkarnacije, te proučio razmišljanja različitih filozofa kroz čitavu povijest. Neki od njih su: Pitagora, Empedoklo, Platon; neoplatonisti: Plotin i Porfirije, Toma Akvinski, J. Böhm, G. Bruno, Spinoza, Leibniz, Schopenhauer, G.E.Lessing, F. Nietzsche te mnogi drugi.

Na kraju sam se usredotočio na pitanje o besmrtnosti duše. Svaki dio predstavlja pregled misli različitih filozofa kroz određeno povijesno razdoblje, kako bi se dobila što cijelovitija slika o fenomenu smrti i besmrtnosti.

Smrt je s pravom nazvana završnim miste-rijem. Bez obzira na naše pouke i vjerovanja, nećemo saznati što nam donosi smrt sve do zadnjeg trenutka, kada nam i zadnji dah napusti tijelo. U ovom radu donio sam kratki pregled misli filozofa o vječnim čovjekovim problemima - o smrti i životu nakon smrti. Ljudi su od početka pokušavali shvatiti smrt. Civilizacije su kroz povijest razvile mitove i sustave vjerovanja kako bi objasnile misterij smrti i zagrobnog života. Religije širom svijeta težile su staviti naš život u neki širi kontekst i pripremiti nas za moguć život i nakon smrti. Neke religije pružaju nadu u vječni život, neke vjeruju u smrt i ponovno rođenje, dok neke prijete vječnim prokletstvom.

Filozofija se problemom smrti bavi od samih svojih početaka kao jednim od temeljnih pitanja čovjekove egzistencije. Brojni mudraci kroz povijest čovječanstva davali su različite poglede na smrt. Ta njihova razmišljanja predstavljaju veliko bogatstvo za filozofiju i često predstavljaju odraze trenutnih zbivanja u određenom povjesnom trenutku.

Velik interes za problem smrti upućuje na zaključak kako je ta tema itekako privlačna, tajnovita, misteriozna kako učenim ljudima tako i običnom narodu. Govoreći o smrti, prisiljeni smo razmišljati i o životu jer su to dva termina nužno povezana.

Što nas očekuje nakon smrti? Ne znamo. Upravo u tome je velika zainteresiranost za ovu temu i dokle god postoji čovjek, postojat će i zanimanje za ova pitanja.

Ep o Gilgamešu kaže: "Saznati tajnu života, odnosno smrti, uskraćeno je našim osjetilima, jer kad su bogovi stvorili ljude, smrt su odredili za njih, a život zadržali za sebe."

Ipak, nikakva znanost niti ljudski um ne može a i neće nikada moći shvatiti što nas to zaista očekuje nakon smrti, već smatram da je tu presudna samo vjera, jer ona se temelji na srcu koje može obuhvatiti puno više nego um. ■

Michael Magrath: Uskršnje, bronca u crkvi sv. Antuna u Portlandu

HINDUIZAM

MATURALNI RAD

Današnji svijet obiluje različitim ponudama, bile one vjerskog ili profanog karaktera. Nije lako procijeniti što je dobro, a što loše; nije lako prolaziti pokraj ljudi, natpisa i slika koje nude nešto novo, nešto strano i tako odvlače ljude od njihovih vlastitih vjerskih i moralnih načela.

Hinduizam je istočnjačka religija koja se u mnogočemu razlikuje od kršćanstva: od mnoštva pokreta, učenja, bogova, načina spasenja te vjerskih obreda i praksi.

POJAM HINDUIZAM

Hinduizam je religija Indijskog potkontinenta, čiji se nastanak protezao kroz pet tisućljeća. Njegovo ime, koje je nastalo oko 1200. god. pr. Kr., nadjenuli su mu muslimanski osvajači, koji su htjeli stvoriti razliku između indijske religije i svoje religije – islama. Ime "hinduizam" dolazi od perzijske riječi "hindu", što znači "indijski" i "Indijac". Sami sljedbenici hinduizma više vole svoju religiju nazivati "sanatana dharma" ("vječno učenje" ili "zakon"), što pokazuje da hinduizam ima univerzalnu vrijednost koja proizlazi od vječnog zakonodavca.

Skraćeno, hinduizam možemo definirati kao skup religioznih vjerovanja i praksi koji čine glavnu vjersku tradiciju na Indijskom potkontinentu. Jedna od važnijih karakteristika hinduizma jest ta da je to politeistička religija. Kao i svaka druga religija, tako se i hinduizam kroz svoj nastanak razvijao u nekoliko različitih grana, od kojih su najpoznatije: Civilizacija Inda, Vedska religija, Višnuizam, Šivaizam, Šaktizam, Advaita vedanta, Neo-hinduizam, Sikizam, Čainizam i Budizam.

Ganesha - hindusko božanstvo

BOGOVI

Hinduizam je politeistička religija u kojoj se štuju milijuni različitih bogova i božanstava. U Indiji, kolijevci hinduizma, gotovo svako selo ima svoje božanstvo kojemu se klanja i koje obožava. No, također postoje i oni bogovi koji su poznati svakom hinduistu. To su oni bogovi koji su u hijerarhiji bogova i vrhovnih bića na najvišem mjestu. Ti bogovi su podijeljeni u dvije skupine: u prvu skupinu spadaju bogovi vedskog razdoblja, koji su ujedno i najstariji, dok u drugu skupinu spadaju bogovi klasičnog razdoblja. Najpoznatiji bogovi iz prve skupine su Indra (bog neba i rata), Agni (bog vatre i žrtvovanja) i Varuna (branitelj kozmičkog reda s vlašću da kazni ili nagraditi), dok su najpoznatiji bogovi iz klasičnog razdoblja Brahma (Stvoritelj), Višnu (Održavatelj) i Šiva (Razaratelj), te mnogobrojni avatari boga Višne (avatar je ljudsko ili životinjsko obliće koje uzima neki bog kada silazi na zemlju).

SPASENJE U HINDUIZMU

Hinduizam je religija koja ima nekoliko načina na koje se može doći do spasenja, a glavni putovi spasenja su Karma joga, Jnana joga i Bhakti joga. Glavni pojmovi koji se vežu uz spasenje u hinduizmu su:

Samsara: seoba duša ili neprestano ponovno rađanje; prelaženje iz jednog života u drugi kao posljedica karme;

Karma: djela pojedinca i njihove etičke i moralne posljedice;

Maya: označava kozmičku iluziju, privid, obmanu, zbog koje se nestvarno doživljava kao stvarno, a stvarno kao nestvarno;

Nirvana: sinonim za Apsolutnu stvarnost, čisti Bitak, koji se krije pod raznim imenima: Bog, Ataman, Brahman, a smješteno je onkraj kozmičke iluzije koju plete maya; konačni cilj svih duhovnih naporâ;

Joga: zajedničko ime za sve tehnike putem kojih se dolazi do izbavljenja ili oslobođenja od maye (iluzije) i samsare u svrhu prelaska u stanje nirvane.

OBVEZE HINDU VJERNIKA

Osnovu svakoga dana jednog hindusa predstavlja učenje o bogovima i njihovim avatarima, tj. posebno posvećivanje jednom određenom liku božanstva. Svaki hindu-vjernik zna da biti hindu-vjernik znači biti svjestan odgovornosti pravog posvećenja.

Obveze svakog pojedinca razlikuju se po tome kojoj kasti pripada. Ako se pripada višoj kasti, vjerske obveze su veće i teže, a ako se pripada nižoj kasti, vjerske obveze su manje i lakše. U hinduizmu je sve određeno po kasta-ma. Sav vjerski život i društvene odgovornosti su raspoređene i podijeljene po kastama i to je glavno obilježje vjerskog života u hinduizmu.

SVEČANOSTI

Hinduističke svečanosti su najčešće povezane s izmjenom godišnjih doba, a sadrže mitove iz Ramayane i molitve o Krišnim podvizima. Najpoznatije svečanosti u hinduizmu su:

Holi – najpoznatija vesela proljetna svečanost koja je posvećena bogu Krišni. Za vrijeme te svečanosti ukidaju se sve kaste i tabui.

Divali – poznata još pod nazivom Nova godina, jest svečanost svjetla, koja je povezana s božicom Kali i božicom Lakšmi.

Dasara – svečanost koja se održava u mjesecu listopadu i koja traje deset dana. Dasara je posvećena božici Kali.

Osim tih velikih i poznatih svečanosti koje slave svi hindusi, postoje i manje lokalne svečanosti, koje su vezane za neka mala, određena područja i gradove.

ZAKLJUČAK

Dok sam razradivao ovu temu, uvidio sam izazove pred kojima se nalazi Crkva u susretu s hinduizmom i njegovim sektama. Hinduizam je jedna religija koja se brzo širi po svijetu zbog toga što ima puno zanimljivih sadržaja i zbog toga što se vrlo lako prilagođava svim aspektima društva. Hinduizam se širi svijetom na razne načine: putem yogе, "bezopasnog" načina meditacije i relaksacije za tijelo, putem raznih opuštajućih masaža i terapija, i još mnogih drugih stvari za koje nismo ni svjesni da nam štete (u duhovnom smislu).

Svaki čovjek, bio on katolik ili ne, treba upoznati druge religije, iz razloga da nauči nešto što će mu možda u dalnjim godinama njegova života trebati. Jer, da bi mogao poznavati i razumjeti čovjeka, moraš poznavati njegovu religiju, jer ona je temelj svih njegovih razmišljanja, uvjerenja i stavova.

Krishna - jedno od hinduističkih božanstava

Klaustar novicijata pri samostanu i bazilici sv. Antuna u Padovi

PIŠE: FRA ŽELJKO KLARIĆ

O PADOVI DRUKČIJE

UČENJE TALIJANSKOG PJEVANJEM

Kaže stara indijska poslovica da se svijet može upoznati putujući ili sjedenjem kod kuće. Ja sam izabrao onaj prvi put. Odvažio sam se na put, shvativši da ima nešto izvan ovoga našega uobičajenog života.

Život je put. Svaki dan putujemo. U školu, u crkvu, na posao, u drugi grad, u drugu državu, naposljetku, putujemo i u drugi život. Onaj vječni. Danas toliko putujemo da se ne sjetimo stati i razmisliti gdje, kamo, kome i zašto putujemo. Sve se tako brzo odvija da ne stignemo s drugima podijeliti dojmove svoga putovanja. Bit putovanja je promjena, koja nas uvijek mijenja, nadam se na bolje.

Dolaskom u kontakt sa drugim ljudima i kulturama, različitim pogledima na svijet, mijenja se i naša percepcija stvarnosti. Sve nas koji putujemo, spaja ista crta osobnosti, koja nas potiče na razmišljanje, a to je potraga za samim sobom, jer čovjek se najbolje može ogledati u djelovanju s drugim ljudima.

Moje ovogodišnje ljetno odredište bila je Padova, koja je smještena u sjeveroistočnom dijelu Italije, u neposrednoj blizini Venecije. Padova nam je svima poznata po Svecu svega svijeta, svetom Antunu, koji je po njoj i dobio naziv Padovanski. Na mjestu gdje je rođen, u Lisabonu, piše: *Njegovim rođenjem blagoslovljjen je Portugal, njegovim tijelom Padova, a njegovom*

svetošću osvijetljen cijeli svijet. U prvom susretu s tim gradom ostao sam zadivljen ljepotom i mnoštvom hodočasnika koji iz svih krajeva svijeta dolaze u posjet Svecu. Još donedavno i ja sam dolazio kao hodočasnik, a ovaj put imao sam priliku u Padovi provesti jedan cijeli mjesec te izbliza upoznati barem dio talijanske kulture i običaja.

U susretu s Talijanima primijetio sam da su vrlo uljudni, još otprije sam znao da su glazbeno veoma nadareni, ali sam se tek sad uvjero i da su vrlo glasni: u busu, u trgovini, na ulicama... uvijek glasno govore.

Došao sam sâm, i polako se počeo snalaziti svojim ne baš tečnim engleskim jezikom. Bio sam smješten u golemom samostanu, u kojem se na početku nisam baš dobro snalazio. No kako je vrijeme prolazilo, bilo je sve lakše. Velik samostan, velebna bazilika, puno ljudi te upoznavanje s braćom fratrima sa svih kontinenata – jednostavno su me fascinirali. Ovdje sam upoznao fratre iz Afrike, Južne Amerike, svih dijelova Europe, a najviše me iznenadila činjenica kako ima puno Azijata, posebno onih iz Kine i Indije. Brzo sam se snašao. Nakon nekoliko dana istraživanja grada Padove, počela je i moja škola talijanskog jezika, što je na kraju i bio cilj moga jednomjesečnog posjeta ovom gradu. Škola i nije (pre)teška, a jezik je vrlo melodiozan, naravno uspješan onoliko koliko se u njega uloži truda.

Moj dan je započinjao jutarnjom molitvom u Bazilici, gdje se svako jutro okuplja veliki broj hodočasnika koji zajedno sa fratrima pjevaju jutarnju molitvu. Veličanstven doživljaj! Dobar dio talijanskog jezika naučio sam baš kroz talijanske pjesme. Poslije molitve i doručka slijedio je odlazak u školu, najteži dio dana. Pro-

blem je ostati koncentriran četiri sata zaredom te stalno pričati, slušati i objašnjavati. I u školi sam imao priliku sresti ljude iz različitih krajeva svijeta. Primjećujem da neke nacije možete jednostavno prepoznati po njihovim osobinama, kao naprimjer hvalisave Amerikance, precizne Engleze, izgubljene Kineze...

Nakon škole, ono što mi se najviše svida kod Talijana, bila je njihova kuhinja. Svaki dan tjestenina, na stotinu načina. Nakon ručka nastojao sam uhvatiti nekoga od starijih fratara za štetnu i razgovor, kako bih razvijao svoj fond riječi. Upoznavao sam ih s našim prilikama u Hrvatskoj i Bosni, govorio im o našim običajima i ljepotama. Zanimljivo mi je bilo primijetiti kako se svaki od njih trudio, ispravljujući me, da što bolje svladam jezik.

U slobodne dane običavao sam posjetiti neku od mnoštva padovanskih crkava. Najprije sam otiašao do svetišta sv. Leopolda B. Mandića, hrvatskog sveca koji je u ovome gradu, kroz četrdesetak godina isповijedanja, postigao svetost. Velik čovjek, velik svetac, a visok svega 1,36 m. Zatim crkva sv. Justine, u kojoj se čuva i tijelo sv. Luke. Ta benediktinska crkva je znamenita i po svojoj veličini, jer je, po priči, deveta na svijetu. Naravno da nisam izostavio ni padovansku katedralu, koja je poznata po svojem baptisteriju, velikoj krstionici koja svojom slikovitošću podsjeća na Sikstinsku kapelu. Primijetio sam da je Padova idealan grad za hodočasnike.

Moj mjesec boravka u Padovi je protekao brzo. Sve ovo zajedno za mene čini jedno veliko iskustvo i pruža puno novih svjetonazora i napretka u razumijevanju kultura. Iz Italije sam ponio puno lijepih uspomena na jedno toplo padovansko ljetno.

Zanimljivo je ovdje stati i vidjeti što bi bilo kad ne bismo primjećivali činjenice i stvari koje nas okružuju na putu k vječnom životu?! To bi bio besmisao. Lutanje, doslovce, bez početka i kraja. Zato je jako važno znati pametno putovati: otići s nekim ciljem, očekivanjem, a vratiti se s određenom porukom, te na kraju i taj dio puta uklopiti u stazu života. ■

Josip Ivanović u Sydneyu

PIŠE: JOSIP IVANOVIĆ

FRANCE - MY JOURNEYS - ITALIA

PUT OKO SVIJETA TIJEKOM LJETA

“BIENVENUE À LOURDES!”

Vojska Bezgrešne ove godine je organizirala hodočašće u Lurd od 21. do 27. lipnja, povodom 150 godina ukazanja BDM-e. Hodočastilo je 230 hodočasnika iz Zagreba, Rijeke i Splita.

Prvo odredište bilo je marijansko svetište La Salette, zatim Paray le Monial – svetište Srca Isusova. Lurd – središnje odredište. Razgledali smo “Put jubileja”, posjetili bazene za kupanje pored spilje, sve bazilike te centar Vojske Bezgrešne u Lardu. Poslijepodne je bilo slobodno sve do procesije s Presvetim sakramentom u bazilici sv. Pija X., pape, molitve križnoga puta te procesije sa svijećama od spilje ukazanja do bazilike. Poseban je doživljaj vidjeti mnoštvo hodočasnika sa svijećama u rukama kako prati posrednicu između neba i zemlje. Navratili smo u Carcassonne, gdje je srednjovjekovna utvrda te posjetili Padovu.

Čovjek nije ni svjestan kolike milosti prima na ovakvom hodočašću. Što sam osjetio i doživio? Da je Božja ljubav bezgranična; da mi daje i kada nisam zaslužio.

“THE NEXT WORLD YOUTH DAY WILL TAKE PLACE IN SYDNEY, AUSTRALIA!”

Tim je riječima Benedikt XVI. u Kölnu nudio sljedeći XXIII. Svjetski dan mladih u Sydneyu, čije je geslo “You will receive power when the Holy Spirit comes upon you” (Dj 1,8).

Od toga dana prošle su dvije godine kada sam ozbiljno počeo razmišljati o odlasku na taj susret. Istina, bilo je daleko, skupo... ali mislim da se posebna prilika za odlazak u Australiju, na događaj ovakve vrste, treba iskoristiti! Tako je sve počelo!

Iz zagrebačke zračne luke “Pleso” poletio sam u petak 4. srpnja u Frankfurt, Hong Kong i u Sydney sletio u subotu 5. srpnja u 20.30 (po našem 12.30), nakon više od 20 sati leta. Grupa koja je toga dana sletjela sljedeće je dane provedla na “Challenge ranchu”. Boraveći ondje posjetili smo Nacionalni park “Blue mountains”, “Reptile park” te seljenje kitova – “Whale watching”. Zbog jednostavnosti prostora ovaj mi je ranč posebno ostao u srcu, a najviše zbog ljudi koje sam ondje upoznao!

U četvrtak, 10. srpnja, svi su se hodočasniči preselili u određenu župu, koja je animirala program. Mladi su bili smješteni u australskim obiteljima. Veoma je važno istaknuti srdačnost i otvorenost svih Australaca, a posebno obitelji koje su bile domaćini mladima. Ja sam bio smješten s troje mladih kod obitelji June i JAMESA Porteusa.

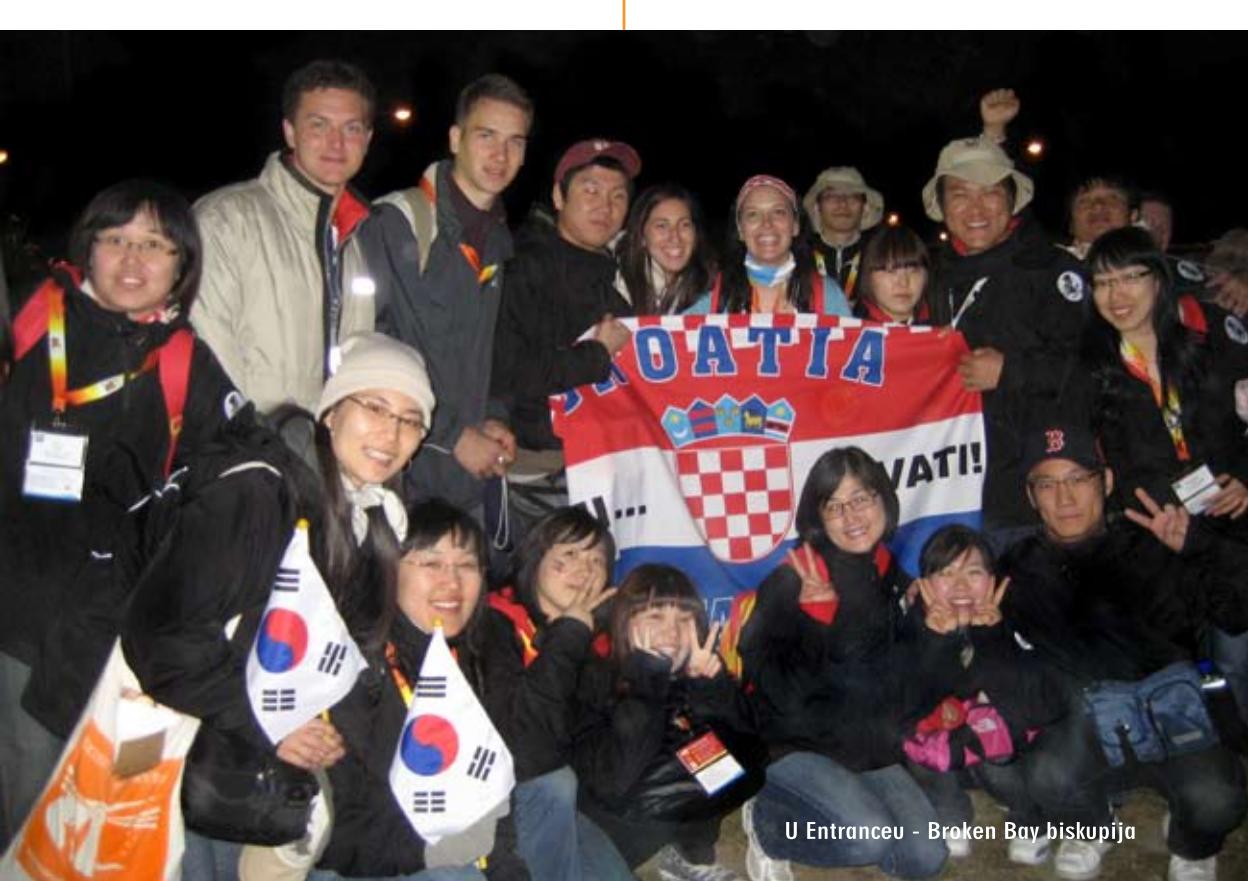
U ponedjeljak, 14. srpnja, svi su se Hrvati preselili u Blacktown – Croatian Catholic Center, gdje je mons. Đuro Hranić, pomoći đakovočko-osječki biskup, imao kateheze okupljenim mladima. Mladi su boravili u centru i kod hrvatskih obitelji. Ja sam bio smješten kod obitelji Ante i Lily Klisović, obiteljskih prijatelja kojima zahvaljujem na srdačnom gostoprимstvu i vremenu koje su odvojili za mene.

Tijekom sljedećega tjedna održao se glavni dio Svjetskoga dana mladih. Glavni događaji bili su: misa otvorenja, doček Svetoga Oca, križni put, bdjenje s Papom i završna misa na Randwicku. Tjedan se sastojao od kateheza, adoracija pred Presvetim, festivala mladih... Ono

što nikako ne mogu ne spomenuti jest misa i blagoslov oltara sa Svetim Ocem u sydneyjskoj katedrali St. Mary. Dok je Papa prolazio kroz katedralu, toliko sam mu se približio da nas je dijelila samo "zaštitarska" vrpca. U trenutku kada je došao do mene, čvrsto sam ga stisnuo za ruku i nikako ga nisam htio pustiti. Biti u blizini Svetoga Oca – koja čast za mene kao kršćanina, kao sjemeničtarca! Nezaboravno!

U nedjelju, 20. srpnja, održana je završna sveta misa koju je predslavio Njegova Svetost Benedikt XVI. Treći tjedan proveo sam razgledavajući Sydney detaljnije i družeći se sa svojim domaćinima.

Tri tjedna provedena u Australiji na čovjeka ostave dubok dojam. Upoznaju se novi ljudi, sklapaju se nova prijateljstva po cijelom svijetu. Biti pridružen stotinama tisuća mladih cijelog svijeta u jednom lijepom gradu u tjednu sjaja i slavlja velika je radost za svakoga. Ono što čovjeka može posebno potaknuti na razmišljanje jest upravo različitost među nacijama, ali opet jedinstvo u Kristu koji i jest cilj okupljanja.

U Entranceu - Broken Bay biskupija

“VERIETAS DELECTAT” – “RAZNOLIKOST VESELI”

Kasno navečer 23. kolovoza o. g. ispred naše Nadbiskupske klasične gimnazije na Šlati maturanati, u pratnji svojih razrednika, krenuli su na svoje maturalno putovanje u Italiju. Putujući kroz Sloveniju i Italiju stigli smo u gradić Loreto, gdje se nalazi nazaretska kućica te je bazilika primila naziv “Chiesa della Santa Casa”.

Asiz je lijep srednjovjekovan gradić u Italiji, grad je to franjevačkih siromašaka i korijena – sv. Franje i sv. Klare. Odmah po dolasku me dočekao i srdačno pozdravio moj dragi prijatelj i subrat fra Josip Petonjić, koji je ondje boravio mjesec dana. (Zavidim mu!) Ono što mi se najviše svidjelo i što me je čvrsto vezalo za taj grad jest grob svetoga Franje. Usprkos gužvi i naletu hodočanika, ondje se može osjetiti mir u srcu koji traje i traje... poželio sam ostati ondje cijelu vječnost. U Porcijunkuli smo posjetili baziliku sv. Marije od Andela, u kojoj se nalazi crkvica koju je sv. Franjo sa svojom braćom obnovio.

Rim – grad apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, grad drevne povijesti, dočekao nas je raširenih ruku na Trgu sv. Petra. Nakon dugih hodnika Vatikanskih muzeja dolazimo u Sikstinsku kapelu. Iza glavnog oltara veličanstven Michelangelov “Posljednji sud”, a strop kao da se spušta i približava svakom pojedincu te nastaje susret Boga – Stvoritelja i čovjeka – stvorenja. Sva ova viđena djela u čovjeku popuđuju vlastito novo rođenje – vlastitu renesansu.

Bazilika sv. Petra odiše monumentalnošću i ljepotom. Posjetili smo te se pomolili na grobu sv. Petra i sluge Božjega pape Ivana Pavla II., oko čijeg počivališta nebrojeni vjernici mole za uslišanje svojih molitava. Pogled s kupole bazilike – veličanstven; kao da cijeli Rim drži na svojim rukama.

U sljedeća dva dana posjetili smo: baziliku sv. Pavla izvan zidina, papinsku baziliku sv. Ivana Lateranskog, Španjolski trg, sv. Mariju Snježnu, Koloseum, Forum Romanum, Hrvatski zavod sv. Jeronima te Dumus Croata.

Tih dana smo sudjelovali i na općoj audi-jenciji kod Svetoga Oca Benedikta XVI., koji nas je pozdravio na hrvatskom jeziku, a mi njega pjesmom “Zdravo Djevo”. Po odlasku iz Rima posjetili smo katacombe sv. Kalista.

Nastavili smo svoj put prema Napulju. Putem smo posjetili benediktinsku opatiju Monte Cassino. Tijekom boravka u Napulju posjetili smo Pompeje – antički grad koji je stradao u provali Vezuva 24. VIII. 79. Godine. Pompeji su odličan primjer slike o životu i kulturi Rimljana.

Po povratku u Zagreb posjetili smo Padovu i u Hrvatsku došli u kasnim noćnim satima. Maturalno putovanje je veoma zanimljivo, poučno i zabavno, ukoliko ga se takvim učini. Putovanje sa svojom generacijom ostaje u pamćenju. Je li to zbog bolova stopala od dugih šetnja, zbog viđenoga, zbog neprospavanih noći... ne znam.

...ŽELIM DA TI KAŽEM... SARAJEVO,
LJUBAVI MOJA...

Posljednje moje ovogodišnje odredište izvan Hrvatske jest Sarajevo. Posjetio sam ga 27. rujna sa skupinom osoba koje sam upoznao na WYD-u u Syd. Subotu smo proveli razgledavajući kulturno-povjesne spomenike i dijelove grada. Posjetili smo sarajevsku katedralu Presvetog Srca Isusova, Carevu džamiju, šetali Ferhadijom i Baščaršijom. Našli smo vremena i za sarajevske ćevape i baklavu. U nedjelju smo sudjelovali na svetoj misi u franjevačkoj crkvi sv. Ante iz 1913. godine u neogotičkom stilu.

...VRAĆAM SE, ZAGREBE, TEBI...

Ovo ljeto sam posjetio puno lijepih, povijesnih i znamenitih mjesta, upoznao mnoštvo ljudi koji će mi ostati u sjećanju. Boraviti na mjestu gdje nebo dodiruje zemlju, gdje ljudi dobivaju milosti, biti dijelom jednoga spektakularnog događaja mladih, koracati stazama drevne kulture velik je i nezaslužan dar. Upravo zbog toga, zahvalan Bogu, svojim roditeljima te svojoj Provinciji, nastavljam ploviti ovim morem života i čekati trenutak i mjesto kada će me i na kojoj obali ostaviti.

Mislav Paleček s obitelji

RAZGOVARAO: FRA JOSIP PETONJIĆ; FOTOGRAFIJE: FRA JOSIP BLAŽEVIĆ

SAMOSTANSKI KUHAR

MISLAV PALEČEK, KUHAR U SAMOSTANU SVETOGA DUHA U ZAGREBU

Mislav je rođen 12. listopada 1976. godine u Zagrebu, gdje je završio osnovnu i srednju ugostiteljsko-turističku školu. Nakon dolaska iz vojske, u kolovozu 1996. godine odmah se zapošljava kao kuhar. Potkraj godine upoznaje suprugu Kristinu. U braku su 10 godina i imaju troje djece: David (7), Ivan (4), Sara (2).

Recite nam na početku nešto o sebi, primjerice što volite i čemu se radujete u životu!

Volim svoju obitelj i svoj posao. Sretan sam kad se uz roštilj s obitelji i prijateljima nasmijem, opustim i proveselim u prirodi. Volim glazbu, sport, druženja s ljudima s kojima obogaćujem i duhovni život. Volim spavati.

Vaše radno mjesto je mjesto glavnog kuhara u samostanu franjevaca konventualaca na Svetom Duhu u Zagrebu. Što kuhate fratrima, klericima i sjemeništarcima? Jesu li izbirljivi?

U samostanu su ljudi iz svih krajeva Hrvatske i Bosne i Hercegovine. O ukusima se ne

treba raspravljati. "Osluškujući želje" jednih i drugih, uz dostupne namirnice, slažem tjedni jelovnik koji bi bio prihvatljiv svima. Drago mi je čuti pohvalu, ali i dobru, tj. poticajnu kritiku.

Kuhate li i kod kuće ili to prepuštate svojoj supruzi?

Suprugaje u kući glavna kuharica. Ja kuham rjeđe uz posebnu inspiraciju. Tada je to pravi ritual: odlazak na plac, razgovor s kumicama, odabir finih domaćih namirnica, brdo suđa u kuhinji kao da kuham za pedesetoro ljudi, a ne za petero.

Koliko Vam treba da ogulite kilogram krumpira? Bez kojih sastojaka ne možete zamisliti svoju kuhinju?

Ovisi koliko su veliki krumpiri?! Sastojci bez kojih ne mogu zamisliti svoju kuhinju su ljubav, sol i voda.

Vaš omiljeni recept ili jelo koje pripremate?

Volim sve što kuham u samostanu. Posebno volim špek fileke koje mi najbolje skuha moja mama Amalija.

Koliko je važan kuhar u jednoj instituciji? Koliko je cijenjen u svijetu, a koliko Hrvatskoj?

HRANA je oduvijek okupljala ljudе oko obiteljskog stola. Bog nas je obdario brojnim plodovima zemlje. Kuhanjem iz ljubavi omogućujemo uživanje tih darova, koji nas krijepe i čine sposobnima da obavljamo svakodnevne obaveze. U svijetu je kuhar cijenjeniji nego u Hrvatskoj.

Imate li neki uzor u svojoj profesiji?

Još kao dijete, uz svoju pokojnu baku Ivku, uživao sam u njezinom kulinarskom umijeću: spravljanju domaće tjestenine, varivima, pekmezima. Mnogobrojnu je obitelj okupljala oko zajedničkog stola. Osim bake, uzori su mi mama, tete i ujaci. Svi znaju dobro kuhati i dobro popapati.

Kako uspijivate organizirati posao i obiteljski život?

Veći dio odgovornosti na sebe preuzima supruga, jer moj posao ponekad zahtijeva veću angažiranost. Tu je obitelj, troje djece koja imaju različite potrebe i kojima se treba posvetiti, prepoznati i razvijati njihovu kreativnost. Nekad imam osjećaj da samo statiram u svojoj obitelji.

Smatrate li da je u današnjem svijetu moguće živjeti moralne vrednote u obitelji te ih prenositi na svoje potomke?

Danas, kad sam i sam roditelj, svjestan sam velike odgovornosti u odgoju djece. Moja je majka samostalno podizala brata i mene. Znam da joj je bilo teško. Vjerujem da živeći moralno, djeci dajemo najbolji primjer i podršku da se znaju suprotstaviti zamkama današnjeg materialističkog i potrošačkog mentaliteta koji se zadowoljava prolaznim, površnim vrijednostima.

U kakvom je položaju obitelj u Hrvatskoj danas?

Obitelj današnjice je izmanipulirana. Pokušava se prodrijeti u samu srž i razoriti je. Rastragana je obvezama i očekivanjima. Nametnute

Fra Josip Petonjić i Mislav Paleček

su joj norme življenja i ništa manje nije dovoljno. Ne cijeni se čovjek kao osoba nego imovinsko stanje i titula.

Je li Crkva važna potpora i pomagač u odgoju i zaštiti obitelji?

Smatram da jest, ali uz odgoj u obitelji. Mislim da jedni bez drugih ne bismo mogli "poštovati". Moglo bi se postaviti i pitanje, da li je to što Crkva pruža obitelji dovoljno, odnosno dali se obitelj dovoljno otvara toj potpori, odgoju, zaštiti i pomoći. Danas smo kroz medije i tisak svjedoci da u Hrvatskoj i svijetu ima puno obitelji koje traže bilo kakvu pomoći. Po meni mogli bismo zaključiti jedno: svi smo mi Crkva. Svaki kršćanin, živeći duhovne i moralne vrednote, dužan je pomagati svima u svim aspektima života. Štiteći obitelj, štitimo Crkvu, odnosno jedni druge.

Koliko svećenici i redovnici te redovnice svjedoče svoju vjeru u svijetu? Pomažu li čovjeku da pronađe svoj put do Boga na pravi način?

Samim odgovorom na Božji poziv, izlaskom iz svojih obitelji i ulaskom u crkvenu obitelj svjedoče svoju vjeru bližnjima i ostaloj crkvenoj zajednici. Svojim radom i trudom izgrađuju sebe i druge pa tako pomažu čovjeku da pronađe svoj put do Boga. Ponekad mi vjernici laici gledamo na svećenike kao nešto "savršeno" pa kad osjetimo ili vidimo da to nije tako, skloni smo kritici. No prije svega: Isus nam je svima uzor. Njegovim putem dolazimo do Oca. Savjest je Božji pečat u nama.

Živite u dvije obitelji: sa svojom suprugom i djecom, te radite (suživite) s onima koji su svoj život posvetili Bogu. Što biste poručili mladima koji se pripremaju za svećenički i redovnički život te onima koji žele naslijedovati Krista u obiteljskoj zajednici?

"Svoju lađu sada ostavljam žalu. Odsad idem kamo šalješ me ti."

Posebno se zahvaljujem na pomoći i podršci gospođama Almici, Zvjezdani, Domi, Miri i Vesni, civilnim djelatnicama samostana Svetoga Duha.

HODOČASNICI

LURDSKI JUBILEJ I NAŠE ISKUSTVO

Boravak u Lurdru, koji je za naše klerike i postulante postao svojevrsnom tradicijom i to u godini kada se obilježava 150. godišnjica ukazanja, bio je razlogom našeg veseleg iščekivanja putovanja. Od "starijih" klerika smo saznali detalje o radu u muzeju koji nam je predstojao i o zajednici koja, uz promjenjive goste, ima i stalne domaće članove. Znali smo da ćemo sudjelovati i u proslavi dva velika blagdana za nas, a to su sv. Maksimilijan Kolbe, 14. kolovoza i Uznesenje Blažene Djevice Marije, dan kasnije.

Zahvalni Bogu na milosti da u najvećem marijanskom svetištu provedemo upravo mjesec kolovoz, nakon nekoliko dana prilagodbe, prionuli smo uz posao. Sam rad u muzeju nije bio toliko zahtjevan pa smo nastojali što više vremena provesti u svetištu i molitvi, osobito osobnoj, a i onoj zajedničkoj. Ruka naše nebeske Majke nas je u svemu tome vodila pa smo višestruko profitirali, što nam je uoči novicijata bilo prijeko potrebno. Svakodnevno susretanje s ljudima iz svih dijelova svijeta, koji hodočaste i prolaze iste postaje jubilejskog puta, jačalo nas je u našoj vjeri i davalо nam nove poticaje u obraćanju našoj Majci. Predavali smo joj u molitvama sve koji su nas za to zamolili i one kojim je posebna potreba, kao i naše pokojne.

Obilaženje svih važnijih mjesta u životu svete Bernardice uvijek nas je nanovo podsjećalo na poruke koje je Gospa preko Bernardice uputila cijelom svijetu. S obzirom da smo bili četvorica iz Hrvatske, u našoj zajednici smo bili među brojnijima. Domaćini su nam tek s tajnicom "Vojske Bezgrješne" i kuharom mogli stati uz bok po brojnosti, a iz Poljske, Meksika i Italije (iz koje su tijekom cijelog našeg boravka dolazili i odlazili) bilo je manje predstavnika.

Najbrojniji su bili Rumunji, koji već tradicionalno u sličnom sastavu ljeti dolaze u kuću Maksimilijana Kolbea.

Svatko je dobivao one milosti i izlječenja koja su mu bila potrebna, a plodovi molitava nas i sad prate, dok osjećamo da se nalazimo u ovom milosnom vremenu. Susretali smo i hrvatske hodočasnike iz raznih krajeva naše domovine, a posebno su nas obradovali posjeti naših fratara. Naravno da nam je svaka misa na hrvatskom jeziku bila posebna milost, s ob-

Fra Matko u Lurdru

zirom da smo uglavnom u kući imali mise na francuskom ili rumunjskom jeziku. Zadnjih desetak dana našeg boravka počeli smo ići i na mise u svetištu, uglavnom na talijanskom ili engleskom jeziku, koji su nam bliži od francuskog. Svakako da je kapelica vječnog klanjanja bila jedna od najradije posjećenih prostora, a s obzirom na svakodnevne prekrasne procesije u kojima se molila krunica na svim jezicima i pjevala poznata lurdská Ave Maria, svatko je mogao izabrati ono za što se taj dan osjećao pozvanim. Mnoštvo je također izabralo i kupanje u lurdskoj vodi, koje se obavlja redovito uz molitvu u svrhu duhovnog i tjelesnog izlječenja. Meni je osobno i ispovijed na njemačkom i engleskom bila zanimljiva, a na tako posvećenom mjestu me i posebno dotaknula. Akreditacija volontera (zahvaljujući radu u muzeju) omogućila nam je izbjegavanje velikih redova za sve ono čemu smo htjeli prisustvovati, što je bila uvelike olakšavajuća okolnost u ovoj godini kad je veći broj hodočasnika prisustvovao jubileju, osobito u mjesecu kolovozu.

Treba svakako spomenuti i neizbrisiv trag koji smo ostavili zahvaljujući Matku i Stjepanu, a taj je vidljiv na fasadi naše lurdskе kuće. S obzirom da je čak i zaštićen skupocjenim sprejem protiv grafita, možemo vjerovati da će mu se diviti mnogi hodočasnici još čitav niz godina. Vlado i ja smo se trudili na raznim jezicima hodočasnici prenijeti duh kojim je Maksimilijan Kolbe po Bezgrješnoj osvajao svijet – u svojim kratkim prezentacijama ili pomoću filmova, ovisno koliko su hodočasnici imali vremena. Trudili smo se i održavati zajedničku molitvu na hrvatskom jeziku, što je rezultiralo devetnicom i postom, a okrunjeno je pjevanjem “Sred te se pećine...” na zajedničkoj krunici u procesiji, gdje smo između predstavnika naj-različitijih svjetskih jezika izmolili i dvije Zdravomarije na hrvatskom jeziku.

Mjesec dana se činio idealnim periodom za ovaku duhovnu pripremu uoči novicijata, a ubuduće bih tri tjedna preporučio svim klericima za posjet Lurdy. Zahvalni Gospo i našim domaćinima uputili smo se 30. kolovoza s nešto prekomjernom prtljagom u Zagreb. Radosni i uvjereni da ćemo se jednog dana vratiti!

Panorama grada Visa

PIŠE: FRA STJEPAN BRČINA

VIŠKA RAPSODIJA

LJETOVANJE BOGOSLOVA I POSTULANATA NA VISU

Godina postulature, u koju sam ušao s puno žara za franjevačkim životom, primakla se kraju. Završio je moj prvi korak ulaska u redovnički život. Nakon puno truda i učenja za prijamni ispit na fakultetu i građenja zajedničkog odnosa s braćom, došao je trenutak i za odmor. Bio je to moj prvi odmor sa zajednicom u kojoj sam živio zadnju godinu dana. Glasovanjem smo izabrali svima nama nepoznatu destinaciju – otok Vis. Još jedan u nizu dragulja naših samostana na Jadranu. Idealno mjesto da se čovjek opusti i odmori. Ono što ovaj otok predstavlja jest čisto i plavo more koje zrači nekim posebnim čarom.

Moram priznati da sam bio iznenaden kada sam saznao da na otoku Visu imamo samostan, koji počiva na drevnim temeljima antičkog ka-

zališta. Smješten je na malom poluotoku s kojeg se pruža pogled na cijeli grad. Takvo sam mjesto iskoristio za svoj osobni odmor u prirodi, uz miris mora, borova i neumorni pjev cvrčaka. Uz ovakav ambijent svi smo bili dobro opušteni pa smo mogli razgovarati o mnogim temama, kao što su odnosi u zajednici, prema obitelji, prijateljima itd. Na taj način smo još više upoznali jedni druge, samoga sebe – kroz tišinu, molitvu i čitanje vjerske literature.

Imali smo priliku izaći navečer i prošetati gradom. Poseban je doživljaj vidjeti cijeli grad okupan u svjetlu i ispunjen brojnim radoznalim turistima. Dok smo šetali, otkrili smo da ovaj grad ima i svoje kino (na otvorenom) te smo ga odlučili posjetiti.

Pogled na naš samostan osvijetljen noću je

prekrasan. Onako na poluotočiću kao da lebdi iznad mora osvijetljenog svjetlima usidrenih jedrilica i barki.

Iskoristio sam svaki trenutak kako bih s nekim od braće popio kavu i razgovarao. Upoznao sam fratre koji žive u samostanu i koji su nas vrlo ljubazno ugostili. To su stariji redovnici, iz čijih se životnih priča može puno dozнати i naučiti. Oni su nas upoznali s mnogim vrijednostima koje čuva samostan. Spomenut ču ikonu Blažene Djevice Marije iz 14. st. Osim fratara, upoznali smo i vrlo ljubaznu kuharicu, koja je brižljivo i s puno ljubavi pripremala dalmatinske specijalitete. Još je veće iznenadjenje bilo kada smo saznali da je kuharica Slavonka!

U samostanu sam bio smješten u sobu zajedno s fra Josipom Petonjićem. Imati njega uza se znači imati uistinu sve! Od madracu za plažu do prijenosnog računala! Odmah do nas se smjestio fra Josip Blažević, magister, čije nas je budo no oko uvijek nadgledalo. S druge strane bio je Simon, koji je uvijek išao rano na spavanje, tako da nismo smjeli biti previše bučni. Večeri smo provodili družeći se na prostranoj terasi, s koje se pruža predivan pogled na grad. Svako smo se jutro budili u iščekivanju, sa željom da ćemo naići na slobodan teren za odbojku na pijesku. No, najčešće nismo bili te sreće. Ali jednoga vrućeg popodneva dogodilo se čudo, s kojim je počela naša pješčana avantura. Slavno smo utrčali u teren kao da odbojku igramo svaki dan, a prolaznici su imali što vidjeti: neviđena momčad debljih i mršavijih. Djelovali smo uigrano da bi i profesionalci mogli zavidjeti. Izgledalo je to ovako. S jedne strane bio je Simon, koji je nas u svome odbojkaškom zanosu htio nečemu naučiti. Ipak, ubrzo je shvatio da od toga nema ništa i svoje sunčane naočale navukao na nos. Ali nije sve tako crno: neki su igru shvatili veoma ozbiljno pa su se pobrinuli da prođu neozlijedeno u naletu krupnijih igrača. Na kraju je pobijedila moja ekipa.

Odlučili smo promijeniti destinaciju i posjetiti grad Komižu. Uistinu predivan grad! Posjetili smo zavjetnu Crkvu Gospe gusarice, crkvu u kojoj se mornari zavjetuju Majci Božoj. Nakon što smo Gospu predali svoje brige, krenuli smo

prema ribarskom muzeju. Ondje smo vidjeli jednu od najvećih zbirki pomorskih čvorova. S ovim danom se primakao i kraj našem odmoru. Srdačno smo se zahvalili fratrima na gostoprimstvu i uputili se na trajekt.

No to još nije kraj našega godišnjeg! Za Zagreb smo krenuli "kraćim putem", preko Dubrovnika. Taj dan je bio uistinu okupan suncem kao i cijeli Dubrovnik. Dok smo se probijali kroz hrpe znatiželjnih turista, oko magistrova aparata je zabilježilo svaki kamenčić ugrađen u to predivno zdanje. Puni ludih, nezaboravnih dojmova te lijepih uspomena vratili smo se na svetoduški briješ. ■

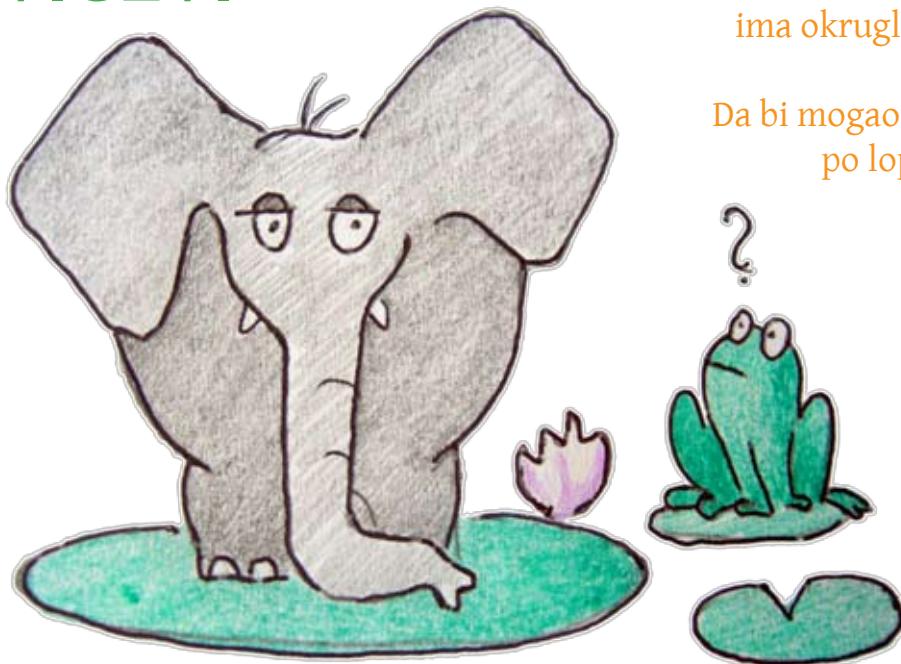

Prirovo - crkva i samostan sv. Jere

VICEVI

Zašto slon
ima okrugle noge?

Da bi mogao skakati
po lopočima.

Umrli Talijan, Nijemac i Hrvat i dolaze oni pred Sv. Petra.

- Pa kako ste umrli, što se dogodilo? - upita Sv. Petar. Prvo će Talijan:

- A kupio sam novi Ferarri i tako malo autosesta, gas, 300 na sat i eto, sad sam tu...

Zatim će Nijemac:

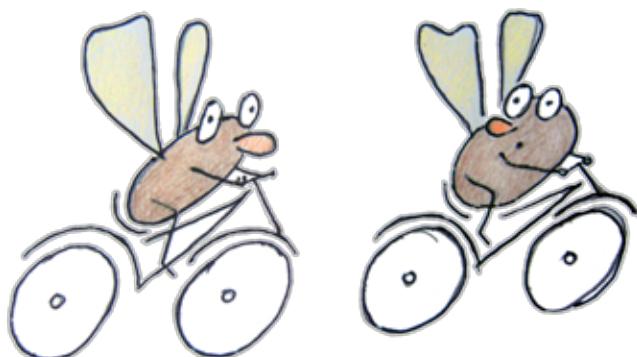
- A ja si kupio novi Porsche, pa isto tako autosesta, gas, kiša, sklisko, 300 na sat i ravno u kamion...

I onda će Hrvat:

- A ja si kupio novi Audi A8, isti kakav ima i susjed...

- Da, i... !? - pita Sv. Petar - Pa kako si umro?

- ... a od gladi...

Vuze se
dvije muhe na biciklu...
Odjednom će
jedna drugoj:
“Stani malo!
Upala mi je
mušica u oko.”

U šumi osudili krticu
na strijeljanje, pa je upitaše:
“Koja ti je posljednja želja?”
“Sahranite me živu.”

Mujo i Haso otišli na nogometnu utakmicu.
Dogovore se da kad netko zabije gol,
obadvojica će popiti gutljaj piva.
Utakmica završi 0:0, a Mujo će Hasi:
- Haso, ajd idemo mi na košarkašku utakmicu.

Probudi se pacijent nakon operacije i pita:
- Doktore, kako je prošla operacija?
- Nisam ja doktor, ja sam Sveti Petar!

Dođe čovjek kod doktora i kaže:
- Doktore, imam kamenac u žuči,
pijesak u bubrezima
i vodu u koljenu.
Što da radim?
- Izvadi građevinsku dozvolu.

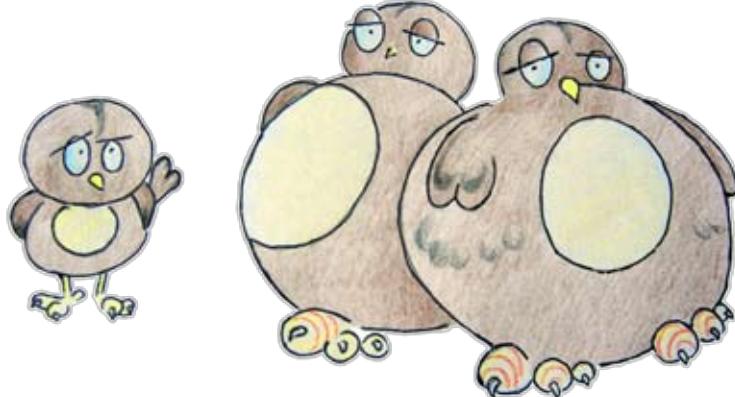
Na povratku s vatrogasne zabave zaustavi policajac Štefa.

- Gospon Štef, jeste kaj konzumirali od alkohola?
- Ni kapi gospon policajac.
- Jeste volji puhat?
- A, bum puhal.

Policajac pogleda alkotest i začuđeno pita Štefa jel siguran da nije ništa popio,
pa pokaže alkotest Štefu na uvid, a ovaj uzme alkotest u ruke i veli:

- Ajme!!! Već je pol tri, Bara me bu ubila!!!

Što visi na grani
teško tonu?
Dva vrabca
po petsto kila.

MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA

(IVAN PAVAO II.)

Gospodine Isuse,
dobri pastiru,
koji si darovao svoj život
da bi svi imali život,
podaj i nama,
vjerničkoj zajednici
prosutoj
po cijelom svijetu,
puninu toga života
i daj da postanemo
sposobni svjedočiti ga
i drugima ga naviještati.

Gospodine Isuse,
podaj puninu
svoga života
svim osobama
koje su Tebi posvećene,

posvećene službi Crkve,
nek budu radosne
u svom darivanju,
neumorne
u svome služenju,
velikodušne u svojoj žrtvi;
i njihov primjer
neka otvara druga srca
da poslušaju
i slijede tvoj poziv.
Gospodine Isuse,
podaj puninu
svoga života
kršćanskim obiteljima,
da budu žarke u vjeri
i u crkvenom služenju,
i da pospješuju tako

nastanak i razvoj
novih posvećenih zvanja.
Gospodine Isuse,
Podaj puninu
svoga života
svim ljudima,
naročito mladićima
i djevojkama
koje pozivaš
u svoju službu;
prosvijetli ih kod izbora;
podrži ih u vjernosti;
učini da budu
hrabri i spremni
darovati svoj život
po tvom primjeru,
da bi drugi imali život.